

**Vakka - Suomen  
seutukunnan  
aluekeskusohjelma  
2002 - 2006**

## ALUEKESKUSOHJELMAN TIIVISTELMÄ

### Tavoitetilan kuvaus - Vakka-Suomi vuonna 2006

Aluekeskusohjelmakauden päättyessä Vakka-Suomi on kansainvälinen erikoistuneen, korkeatasoisen, teollisuustuotannon osaamisen alue.

Tuotekehityksen tukena seutukunnalla on tehokkaasti toimiva innovaatiojärjestelmä, joka perustuu tiiviiseen kansalliseen ja kansainväliseen korkeakoulu- ja tutkimuslaitosyhteistyöhön. Seutukunnan omat oppilaitokset tarjoavat osaavaa työvoimaa alueen yrityksille. Oppilaitosten koulutustarjonta täydentyy paikallisella ja virtuaalisella yliopisto-opetuksella ja tehokkaalla koulutusyhteistyöllä Turun ja Rauman alueiden kanssa.

Seutukunnan hyvät liikenneyhteydet ja toimivat logistiset palvelut tukevat elinkeinojen kehittymistä ja asukkaiden viihtymistä. Seutukunta tarjoaa ympäristöltään korkeatasoisen ja palveluiltaan monipuolisen rannikon asuinpaikan nykyistä suuremmalle asukasmäärälle.

Kunnalliset palvelut tuotetaan yhteistyön avulla taloudellisesti ja hyvätasoisina. Tietoverkkojen hyväksikäyttö tehostaa palvelutuotantoa. Seutuverkko tarjoaa kuntalaisille vaikutuskanavan kunnalliseen päätöksentekoon. Hyvinvointipalvelujen avulla on kaikille turvattu mahdollisuus antaa panoksensa yhteisön hyväksi tehtävässä työssä.

### Toimintalinjat ja toimenpiteet

Vakka-Suomen seutukunnan aluekeskusohjelma muodostuu seuraavista toimintalinjoista ja niihin sisältyvistä toimenpiteistä

- 1. Teollisuus Vakka-Suomen veturina (strategia ja toimenpiteet s. 13-18)**
  - 1.1. Teknologisen kehityksen turvaavat palvelut ja yrityspalveluyritysten kehittäminen
  - 1.2. Logistiset palvelut
  - 1.3. Kiven paikallisen jalostuksen kehittäminen
  - 1.4. Elintarvikkeiden jalostustoiminnan kehittäminen
  - 1.5. Seutukunnan yhteinen markkinointi
  
- 2. Ammatillinen osaaminen ja yrittäjyys seutukunnan kehityksen perustana (strategia ja toimenpiteet s. 23-26)**
  - 2.1. Korkeakoulu yhteistyön kehittämisohjelma
  - 2.2. Ammatillisten oppilaitosten yhteistyön tiivistäminen
  - 2.3. Kulttuurituotannon osaamisala
  - 2.4. Yrittäjyyskoulutus

### **3. Vetovoimainen ympäristö seutukunnan vahvuutena (strategia ja toimenpiteet s. 28-33)**

- 3.1. Teknisen ja ympäristötoimen palvelutuotannon yhteistyö ja yleiskaavatasoinen seutukuntakaava
- 3.2. Seutuverkko
- 3.3. Liikenneyhteyksien turvaaminen
- 3.4. Joukkoliikenteen kehittäminen
- 3.5. Ihmisen toiminnan ja luonnon välinen tasapaino selkämeren alueella - selkämeren kansallispuistoselvitys

### **4. Hyvinvoinnin ja sosiaalisesti kestävä kehityksen merkitys Vakka-Suomen elinvoiman kehitykselle (toimenpiteet s. 34-37)**

- 4.1. Seutukunnan hyvinvointipoliittinen ohjelma
- 4.2. Sosiaalitoimen pilotti
- 4.3. Syrjäytymisen ehkäisy
- 4.4. Nuoriin kohdistuvat toimenpiteet
- 4.5. Terveysthuollon yhteinen kehittäminen
- 4.6. Osallisuuden kehittäminen

#### **Vastuuorganisaatio(s. 39-40)**

Seutukunta perustaa vuoden 2002 alussa kuntayhtymän, joka vastaa aluekeskusohjelman toteuttamisesta.

#### **Aluekeskusohjelmärahoituksen käyttö 2002 (s. 41)**

Seutukunta käyttää vuonna 2002 aluekeskusohjelmärahoitusta yhteensä 340.000 euroa.

Käyttö jakautuu toiminnoittain seuraavasti

- ohjelman toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet	210.000
- osallisuuden kehittäminen	20.000
- seutukunnan erikoistumisalan määrittely	42.000
- ympäristö- ja teknisen toimen yhteistyö	42.000
- terveydenhuollon yhteistyö	26.000

## SISÄLLYSLUETTELO

### TIIVISTELMÄ

1.	SEUTUKUNNAN KUVAUS JA VISIO 2006	5
2.	OHJELMAEHDOTUKSEN SUHDE AIKAISEMPAAN KEHITYSTYÖHÖN JA LAADINTAPROSESSI	8
3.	TEOLLISUUS VAKKA-SUOMEN VETURINA	11
	3.1. Nykytilan kuvaus	11
	3.2. Teollisuuden toimintaympäristön kehittämisstrategia	13
	3.3. Toimenpiteet	14
4.	AMMATILLINEN OSAAMINEN JA YRITTÄJYYS SEUTUKUNNAN KEHITYKSEN PERUSTANA	19
	4.1. Nykytilan kuvaus	19
	4.2. Nelikentästä strategiaksi	23
	4.3. Toimenpiteet	24
5.	VETOVOIMAINEN YMPÄRISTÖ SEUTUKUNNAN VAHVUUTENA	27
	5.1. Nykytilan kuvaus - Kuntien välinen yhteistyö,	27
	5.2. Nelikentästä strategiaksi	28
	5.3. Toimenpiteet	29
6.	HYVINVOINNIN JA SOSIAALISESTI KESTÄVÄN KEHITYKSEN MERKITYS VAKKA-SUOMEN ELINVOIMAN KEHITYKSELLE	34
	6.1. Toimenpiteet	34
7.	OHJELMAN TOTEUTTAMINEN	38
	7.1. Seutukunnan organisoituminen	38
	7.2. Ohjelman rahoitus	41
	7.3. Ohjelman toteutumisen seuranta	41
LIITE	YHTEISTYÖMATRIISIT	43
	OHJELMAKRITERIEN TÄYTTYMINEN VAKKA-SUOMEN ALUEKESKUSOHJELMASSA	46
	KUNNANVALTUUSTOJEN PÄÄTÖKSET	48

## 1. SEUTUKUNNAN KUVAUS JA VISIO 2006

Vakka-Suomi sijaitsee lounaisrannikolla Varsinais-Suomen maakunnan pohjoisosassa. Seutukunta muodostuu kahdeksasta kunnasta: Uudenkaupungin ja Laihtilan kaupungeista sekä Kustavin, Mietoisten, Mynämäen, Pyhärannan, Taivassalon ja Vehmaan kunnista.

Naapureita ovat Rauman seutu, Turun seutu ja Loimaan seutu. Vakka-Suomi on aina muodostanut eräänlaisen vaihettumisvyöhykkeen Rauman ja Porin muodostaman Satakunnan teollisuusvyöhykkeen ja palvelu- ja korkeakoulupainotteisen Turun seudun välillä. Porin, Rauman ja Vakka-Suomen seutukunnat muodostavat yhtenäisen tavoite 2-alueiden teollisen kehityksen ketjun. Alueiden tiedekorkeakouluyhteistyö suuntautuu pääasiassa Turkuun ja Tampereelle.

Maatalousvaltaisen Loimaan seudun kanssa yhteistyötä ei juurikaan ole. Vakka-Suomen maaseudun kehittäminen tapahtuu pääosin yhteistyössä Rauman seudun kanssa teemana kaupunkien ja maaseudun vuorovaikutus. Kustavin ja Taivassalon osalta maaseudun kehittäminen tapahtuu yhteistyössä Turun ja Turunmaan seutukuntien saaristokuntien kanssa.

Vuoden 2000 lopussa Vakka-Suomen asukasluku oli 41.389 henkeä. Asukkaiden suhteellinen ikäjakautuma oli seuraava

alle 15-vuotiaat	18 %
15-64-vuotiaat	65 %
yli 65-vuotiaat	17 %

Seutukunnan työpaikkarakenne on hyvin teollisuusvaltainen. Vuonna 1998 alueella työssäkäyvistä väestöstä noin 40 %:a oli jalostuksen palveluksessa. Osuus on edelleen kasvava. Koko maakunnassa vastaava luku oli n. 32 %:a. Alueen teollisuus vie valtaosan tuotteistaan.

Seutukunnan BKT:sta syntyi vuonna 1999 yli 48 % jalostuksessa. Logististen palvelujen merkityksen kasvusta alueella kertoo se, että Muu maaliikenne on vuoden 1999 tilaston mukaan kiivennyt viidenneksi suurimmaksi arvonlisäyksen muodostajaksi. Sen kasvu edellisestä vuodesta oli yli 50 %.

Alue tuotti vuonna 1997 koko maan teollisuustuotannon arvonlisäyksestä hieman yli prosentin. Kaupunkiverkkotutkimuksen heti laman jälkeisiin vuosiin perustuvat tiedot seutukunnan teollisen toiminnan merkityksestä eivät siis enää pidä paikkaansa.

Vastoin ennako-odotuksia Vakka-Suomi on alueen pienuudesta huolimatta pystynyt käyttämään erinomaisesti hyväkseen aluemääritysten sille luomat mahdollisuudet elinkeinojen kehittämiseen. Vakka-Suomen (Varsinais-Suomen) edellisen ohjelmakauden tavoite 2-ohjelma oli maan paras uusien työpaikkojen synnyttäjänä. Seutukunnan mahdollisuudet vaikuttaa ohjelman toteuttamiseen maakunnan ainoana kakkosalueena olivat poikkeuksellisen hyvät.

Vuoden 1993 lama-ajan 13.325 työpaikasta päästiin 16.289 työpaikkaan vuonna 1998. Työpaikat lisääntyivät yli viidenneksellä. Kehitys jatkuu positiivisena.

Yritysintensiteetti (yritykset/sata asukasta) on Vakka-Suomessa Varsinais-Suomen seutukunnista kehittynyt kaikkein parhaiten. Vuodesta 1993 se on kasvanut 3,46:stä 4,97:ään eli 1,15:llä. Intensiteetti on Varsinais-Suomen ja koko maan keskiarvon yläpuolella. Yritysten toimipaikkoja oli alueella 2.255 kpl vuonna 2000. Yrittäjyyteen on panostettu voimakkaasti mm. koulutuksessa.

Vakka-Suomen seutukunta on itsenäinen työssäkäynti ja talousalue. Työssäkäynti seutukunnasta suuntautuu hyvin monille paikkakunnille. Sen enempää Rauma kuin Turkukaan eivät suhteessa Vakka-Suomeen kokonaisuutena ole taloudellisesti tai työssäkäynninkään suhteen määräävässä asemassa. Vain 9,9 % vakkasuomalaisista kävi töissä Turun seutukunnassa ja Rauman seutukunnassa vain 3,7 %. (vuosi 1997).

Vuonna 1999 seutukunnan yhteenlaskettu työpaikkaomavaraisuus oli kasvanut 91,1 %:iin. Kahdessa kunnassa, Laitilassa ja Kustavissa, työpaikkaomavaraisuus ylittää sata prosenttia.

Työttömyyden hoito on ollut työpaikkoja synnyttävän elinkeinojen kehittämisen lisäksi hyvin määrätietoisesti syrjäytymisen ehkäisyyn pyrkivää. Työttömyysaste oli korkeimmillaan 21,8 % vuonna 1993. Vuonna 2001 työttömyysaste on pysytellyt lähellä maan keskiarvoa. Syyskuun työttömyysaste oli 10,9 %. (Työhallinnon tilastot).

Edellä esitetyt tiedot perustuvat Tilastokeskuksen tilastoihin, jollei toisin ole mainittu.

Alueen kolme ammatillista oppilaitosta ja kaksi ammattikorkeakoulun yksikköä tuottavat yrityksille osaavaa työvoimaa ja tarjoavat täydennyskoulutusta. Seutukunnan oppilaitokset ovat valtakunnallisestikin vertailtaessa olleet poikkeuksellisen aktiivisia hankkeiden kautta tapahtuvassa yritystoiminnan kehittämisessä.

Ammatillisten oppilaitosten lisäksi seutukunnan kolme kansalaisopistoa tarjoavat avoimen korkeakoulun opiskelumahdollisuuksia ja kulttuuripainotteisia harrastusmahdollisuuksia. Seutukunnan valtakunnallisesti tunnetut kulttuuritapahtumat Crusell-viikko ja Volter Kilpi-viikko muodostavat seutukunnan monipuolisen (teatterit, museot, orkesterit, kuorot) kulttuuritarjonnan huipun.

## **Tavoitetilan kuvaus - Vakka-Suomi vuonna 2006**

Aluekeskusohjelmakauden päättyessä Vakka-Suomi on kansainvälinen erikoistuneen, korkeatasoisen, teollisuustuotannon osaamisen alue.

Tuotekehityksen tukena seutukunnalla on tehokkaasti toimiva innovaatiojärjestelmä, joka perustuu tiiviiseen kansalliseen ja kansainväliseen korkeakouluja tutkimuslaitosyhteistyöhön. Seutukunnan omat oppilaitokset tarjoavat osaavaa työvoimaa alueen yrityksille. Oppilaitosten koulutustarjonta täydentyy paikallisella ja virtuaalisella yliopisto-opetuksella ja tehokkaalla koulutusyhteistyöllä Turun ja Rauman alueiden kanssa.

Seutukunnan hyvät liikenneyhteydet ja toimivat logistiset palvelut tukevat elinkeinojen kehittymistä ja asukkaiden viihtymistä. Seutukunta tarjoaa ympäristöltään korkeatasoisen ja palveluiltaan monipuolisen rannikon asuinpaikan nykyistä suuremmalle asukasmäärälle.

Kunnalliset palvelut tuotetaan yhteistyön avulla taloudellisesti ja hyvätasoisina. Tietoverkkojen hyväksikäyttö tehostaa palvelutuotantoa. Seutuverkko tarjoaa kuntalaisille vaikutuskanavan kunnalliseen päätöksentekoon. Hyvinvointipalvelujen avulla on kaikille turvattu mahdollisuus antaa panoksensa yhteisön hyväksi tehtävässä työssä.

## 2. OHJELMAEHDOTUKSEN SUHDE AIKAISEMPAAN KEHITYSTYÖHÖN JA LAADINTAPROSESSI

Seutukunnassa tehtävää kehittämistyötä ohjaa seutukunnan oma syksyllä 1999 hyväksytty Vakka-Suomen kehittämisohjelma 2000-2006. Pääosa erillisistä seutukunnan kehittämistoimenpiteistä saa rahoituksensa Etelä-Suomen tavoite 2-ohjelmasta, joten myös tämä ohjaa kehityksen suuntaa.

Tavoite 2-ohjelman käytössä seutukunta on tehnyt läheistä yhteistyötä Varsinais-Suomen liiton, TE-keskuksen osastojen, Lounais-Suomen ympäristökeskuksen ja lääninhallituksen sivistysosaston kanssa.

Seutukunnalla on ollut työhallinnon kansallisen rahoituksen lisäksi käytettävissään kansallista maakunnan kehittämisrahaa nykyisen maakuntaohjelman yhden painopisteen, syrjäytymisen ehkäisyyn, eteenpäinviemiseen. Uusikaupunki käynnisti edellisellä ohjelmakaudella hyvin systemaattisen työskentelyn pitkäaikaistyöttömyyden torjumiseksi. Työssä ovat tiiviisti mukana kunnan elinkeino-, sosiaali- ja terveystoimi, työhallinto, koulutusorganisaatiot, yritykset, kolmas sektori ja työhallinto. Työstä saadut hyvät ja valtakunnallisestikin merkille pannut kokemukset saivat aikaan sen, että toiminta laajennettiin tavoite 2-ohjelman hankkeena koko seutukuntaan.

Seutukunta on toteuttanut kehittämishankkeita yhteistyössä kaikkien Turun yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa. Huomattava osa näistä hankkeista on liittynyt tietoyhteiskunnan tai sähköisen kaupankäynnin edistämiseen (Turun kauppakorkeakoulun Paneurooppa-instituutti, Åbo Akademin IAMSR-yksikkö) tai yritys yhteistyöhön. Näistä voidaan mainita mm. Turvallisuuden hallinta verkottuneessa yritys ympäristössä, Paneurooppa-instituutin ja Turun ammattikorkeakoulun täydennyskoulutuskeskuksen kanssa ja muotoilu-hanke yhdessä Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen kanssa. Useimmissa hankkeissa ovat olleet mukana myös alueen omat oppilaitokset.

Teollisuuden voimakas kansainvälistyminen (vientä ja yritysten kuuluminen kansainvälisiin konserneihin) on saanut aikaan myös seutukunnan yhteistä kansainvälistymisen kehittämistä. Hankkeiden avulla on tuettu pk-yritysten kansainvälistymistä. Verkostossa on mukana kumppaneita Saksasta, Ruotsista, Venäjältä, Viirosta, Englannista ja Italiasta. Myös useimmat alueen oppilaitokset ovat mukana kansainvälisessä kehittämisessä.

Seutukuntakokous käsitteli aluekeskukseksi hakeutumista ensimmäisen kerran syyskokouksessaan marraskuussa, jolloin mukana oli Varsinais-Suomen liiton edustaja ja toisen kerran 06.03.2001 pidetyssä kokouksessa, jossa alusti sisäministeriön edustaja. Työvaliokunta suositteli kokouksessaan 30.01.2001 aluekeskusohjelmaan hakeutumista. Kunnallishallitukset tekivät yhtäpitävät päätökset aluekeskusohjelmaehdotuksen laatimisesta helmikuussa 2001.

Ohjelmaehdotuksen laadinnasta on vastannut seutukunnan työvaliokunta. Sen asettamina on työskennellyt kolme työryhmää tehtäväalueinaan teollinen toiminta, ammatillinen osaaminen ja yrittäjäyys sekä ympäristön vetovoimaisuus. Käytännön kirjoitustyöstä ja taustatietojen hankinnasta on vastannut Vakka-Suomen Kehityskeskus Oy. Alueen työvoimatoimistot ovat olleet mukana työstämässä ohjelmaa. Ohjelmaa täydennettäessä kaikki työryhmät kokoontuivat vähintään kerran.

Varsinais-Suomen liiton edustajat ovat osallistuneet työryhmien työskentelyyn.

Päätöksen ohjelman hyväksymisestä tekivät kunnallishallitukset yhtäpitävin päätöksin kokouksissaan 23.04.2001 seutukunnan työvaliokunnan suositeltua ohjelman hyväksymistä kokouksessaan 19.04.2001. Ohjelman täydennyksen valmistelu on tapahtunut samalla organisaatiolla. Päätös ohjelman hyväksymisestä on tehty työvaliokunnan suosituksen perusteella kaikissa valtuustoissa viikolla 48 ja lopullisesti seutukuntakokouksessa 28.11.2001.

Ohjelmaehdotusta laadittaessa on keskusteltu

- Varsinais-Suomen liiton edustajien kanssa 14.02.2001
- Lounais-Suomen ympäristökeskuksen kanssa alustavasti 12.03.2001 Rauman seudun edustajien kanssa 30.03.2001
- Varsinais-Suomen aluehallintoviranomaisten kanssa 24.04.2001
- Alueen yritysten ja elinkeinoelämän järjestöjen edustajien kanssa useampaan kertaan erilaisina kokoonpanoina

Ohjelmaa on sähköisellä yhteydenpidolla TAD Centreen sovitettu yhteen Turun seudun ohjelmaehdotuksen kanssa.

Ohjelmaehdotusta täydennettäessä on keskusteltu

26.09.	Varsinais-Suomen liiton nimeämän edustajan kanssa, joka on seurannut työn etenemistä
27.09.	Terveysthuollon organisaatioiden kanssa
10.10.	Rauman seudun edustajien kanssa
17.10.	Rauman aluekeskusohjelman toteutuksesta vastaavien kanssa
26.10.	Porin kaupunkiseudun edustajien kanssa
31.10.	Elinkeinoelämän edustajien kanssa kauppakamarin järjestämässä tilaisuudessa
02.11.	Turun seudun edustajien kanssa
21.11.	Aluehallintoviranomaisten kanssa
22.11	Yrittäjäyhdistysten kanssa

Turun, Rauman ja Porin aluekeskusten kanssa tehtävän yhteistyön lisäksi Vakka-Suomi tekee yhteistyötä Turunmaan ja Loimaan seutukuntien kanssa, erityisesti maaseudun kehittämiseen liittyvissä asioissa. Vakka-Suomessa käytetään maaseudun kehittämisessä hyväksi Alma-ohjelmaa ja Leader+-yhteisöaloitetta. Eri suuntiin tehtävän yhteistyön keskeisimmät asiat on koottu ohjelman liitteinä olevaan yhteistyömatriisiin.

Seutukunta jatkaa kansainvälistymisen kehittämistä nojautuen tavoite 2-ohjelman ja yhteisöaloitteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Kehittämistyössä pyritään kokoaamaan olemassa olevat verkostot ja koordinoimaan niissä tehtävä kehittäminen aluekeskusohjelman tavoitteisiin.

Turun, Rauman ja Porin aluekeskusten kanssa tehtävässä yhteistyössä nojaututaan myös osaamiskeskusohjelmaan ja sosiaalialan osaamisen kehittämistä käsittelevään valtakunnalliseen ohjelmaan.

Ohjelma nojautuu, erityisesti rahoituksen osalta, Etelä-Suomen tavoite 2-ohjelmaan. Ohjelma on sopusoinnussa maakunnan kehittämisohjelman kanssa. Ohjelman kehittämistoimenpiteet koordinoidaan maaseudun kehittämistä rahoittavista ohjelmista ja yhteisöaloitteista rahoitettavien hankkeiden kanssa. Nyt laadittu aluekeskusohjelma täydentää seutukunnan omaa kehittämisohjelmaa.

### 3. ENSIMMÄINEN TOIMINTALINJA TEOLLISUUS VAKKA-SUOMEN VETURINA

#### 3.1. Nykytilan kuvaus

##### Yritystoiminta

Teollisuus tarjosi työtä 4856:lle ihmiselle eli 31 %:lle työvoimasta Vakka-Suomessa vuonna 1997. Samana vuonna alueen arvonlisäyksestä syntyi runsas 43 % teollisuudessa.

Viennin merkitys seutukunnalle on poikkeuksellisen suuri. Vuonna 1997 tehdyn selvityksen mukaan Vakka-Suomi vei tuotteita 3,7 mrd markalla yli 50 maahan. Vakka-Suomen vienti henkeä kohhti oli kaksinkertainen maan keskiarvoon verrattuna. Vienti ja välillinen vienti saivat aikaan puolet seutukunnan jalostavista työpaikoista (noin 4.000 htv).

Seutukunnan yhteistyössä TE-keskuksen yritysosaston kanssa laatiman selvityksen ”Vakka-Suomen teollisuus uudelle vuosituhannele” mukaan Vakka-Suomesta löytyy keskeiset osat Suomen henkilöautojen valmistuksen klusterista, metallialan yritysryväs, energia-alan yritysryväs, sähkö- ja elektroniikka-alan yritysryhmä, puu- ja rakennustarvikealan yritysryhmä ja kivialan yritysryväs.

Suomen henkilöautoklusterin avainyritys on Uudessakaupungissa sijaitseva Valmet Automotive. Tehdas työllistää suoraan noin 1700 henkilöä ja välillisesti osatoimittajien kautta saman verran. Yritys vie koko tuotantonsa. Yritys toimii voimakkaasti kasvavilla erikoisautojen sopimusvalmistajien markkinoilla. Sen pahimmat kilpailijat ovat muut erikoismallien kokoonpanoon ja suunnitteluun erikoistuneet autotehtaat Euroopassa.

Yrityksellä on omaa erikoissuunnittelua, mikä tarvitsee tuekseen suunnitteluresursseja ja malli- ja työkaluvalmistusta. Esimerkkinä yrityksen oman suunnittelun tuloksista voidaan mainita avoauton kova, taattuva kattorakenne.

Yritys on tulevan työvoiman tarpeensa varmistukseksi käynnistänyt opiskelijoiden työssä oppimiseen liittyvän yhteistyön Turun ammattikorkeakoulun insinööriopiskelijoiden kanssa.

Valmet Automotive aloitti suomalaisten osatoimittajien kehittämisen jo vuonna 1969 ja se on luonut monelle suomalaiselle ja vakkasuomalaiselle osatoimittajalle perusedellytykset kehittyä kansainvälisesti kilpailukykyiseksi yritykseksi. Pääseminen mukaan autotehtaan toimituksiin on merkinnyt monelle yritykselle pääsyä myös laajempiin kansainvälisiin toimituksiin. Autotehdas ei rykyään enää osta itse komponentteja, vaan ostoista vastaavat kulloisetkin päämiehet.

Autotehtaan toiminnan ansiosta Vakka-Suomeen on sijoittunut hyvin varhaisessa vaiheessa laatu- ja järjestelmät omaksunutta, kansainvälisesti kilpailukykyistä yritysosaamista. Valtaosa näistä yrityksistä vie lähes koko tuotantonsa eikä ole enää riippuvainen paikallisen autotehtaan kysynnästä. Tämän kehityksen seurauksena Vakka-Suomessa tuotetaan mm. huomattava osa Euroopan linja-autojen tuulilaseista.

Vakkasuomalaiset keskisuuret yritykset ovat pääasiassa suurten kansainvälisten konsernien tytäryhtiöitä kuten esimerkiksi Kongsilde Juko Oy Mynämäessä. Yritysten kilpailukykyistä kertoo se, että niitä ei ole ostettu markkinoilta poistettaviksi, vaan konsernien kilpailukykyisiksi, usein itse näistä tuotekehitystoimintaa harjoittaviksi osiksi. Niiden toiminta edellyttää hyvin koulutettua, osaavaa työvoimaa. Useimmat niistä tekevät myös tuotekehitystä kumppaneinaan VTT ja teknilliset korkeakoulut mm. Tampereella ja Lappeenrannassa.

Autotehtaan ja koko klusterin menestyminen edellyttää osaavan työvoiman saannin turvaamista, toimintaa palvelevan yritysosaamisen lisäämistä alueelle ja logististen palvelujen hyvää toimintaa.

Vakka-Suomessa sijaitsevat autoklusteriin kuuluvat muut yritykset ovat Sanmina Enclosure Systems Oy, Veme Oy, Metpela Oy, Pilkington Oy Lamino, Saint Gobain Sekurit Finland Oy, Sapa Oy, Khimaira Oy, Hydnum Oy, Martelius Exhaust Oy, Kumikorjaamo Elo A Oy, Finnlamex Oy, Lehtonen Motorsport Oy.

Kulkuneuvojen valmistus vastasi kolmanneksesta teollisuuden vuoden 1997 jalostusarvosta seutukunnassa.

Vakka-Suomessa on myös muuta merkittävää metallialan osaamista alusten, maatalouskoneiden, lämpötekniikan, elintarviketeollisuuden laitteiden, valaisinten, pakkauskoneiden ja ympäristötekniikan tuotteiden valmistuksessa sekä metallien työstämisessä ja koneenrakennuksessa. Osa yrityksistä valmistaa lopputuotteita, osa suurempia komponentteja ja osa toimii alihankkijoina. Pääosa tuotteiden markkinoista on seutukunnan ulkopuolella, huomattava osa myös näistä yrityksistä harjoittaa vientiä. Merkittävä osa yrityksistä kuuluu nykyään suurempiin, kansainvälisiin konserneihin.

Valtaosaltaan Vakka-Suomen metallialan osaaminen perustuu hitsaus- ja ohutlevytekniikkaan. Seutukunnan yritykset muodostavat valtakunnan merkittävimmän ohutlevytekniikan keskittymän. Hitsausalan osaamisesta kertoo se, että alueella toimii mm. maailman suurin hitsattujen palloventtiilien valmistaja.

Yritysrhmän odotukset toimintaympäristön suhteen ovat samat kuin edellä. Lisäksi yritysryhmä kaipaa suunnittelupalvelujen kehittämistä ja parempia tietoliikenneyhteyksiä.

Kemian teollisuuden merkittävimmät yritykset alueella ovat Kemira Agro Oy Uudenkaupungin tehtaat ja Raisio Chemicals Oy Mietoisissa.

Elektroniikka-alan merkittävimmät yritykset seutukunnassa ovat, All-Inductives Oy, ja Trafocomp Oy. Läheisesti elektroniikka-alaan liittyvää tuotantoa on Sanmina Enclosure Systems Oy:ssä ja Eimo Oy:ssä.

Vakka-Suomessa elektroniikka-alalle on ollut tyypillistä viimeisen vuoden aikana tapahtunut toiminnan supistuminen. Seutukuntaan sijoittunut elektroniikkateollisuus on huomattavalta osin ollut luonteeltaan sellaista, että toiminnan siirtäminen halvemman palkkatason maihin on ollut mahdollista ja se on myös tapahtunut. Toiminnan jatkumisen turvaaminen edellyttää panostamista tuotekehitykseen, osaamiseen ja automaatioon.

Vakka-Suomi on valtakunnallisesti merkittävä raakakiven tuotantoalue. Kiven jalostusaste on verrattain alhainen, sillä huomattava osa kivistä vietään jalostamattomana ulos. Kiviteollisuuden palveluksessa on parisataa henkilöä.

Selvityksen "Vakka-Suomen teollisuus uudelle vuosituonnelle" mukaan kivialan yritykset pitävät seutukunnan parhaana kilpailuetuna raaka-aineen saatavuutta punaisen graniitin osalta. Alueelle on sijoittunut merkittävä määrä valtakunnallisesti ja maailman laajuisesti vaikuttavia yrityksiä esim. Tullikivi Oyj, Palin Granit Oy ja Suomen Kiviteollisuus Oy. Lisäksi alueella on lukuisa joukko kiven jatkojalostukseen erikoistuneita, pienempiä yrityksiä. Pahimpana kilpailuhaittana alan yritykset pitivät markkinointipalvelujen puutetta. Uusien louhimoiden avaaminen vaatii entistä parempaa asian selvityä ja ympäristönäkökohtien huomioimista. Kiven jalostuksen ammattitaito on korkealla ja sen imago on hyvä pitkästä perinteestä johtuen.

Seutukunnan elintarvikealan yritykset ovat valtaosaltaan pieniä. Vuonna 1997 ne muodostivat vajaan neljä prosenttia seutukunnan arvonlisäyksestä. Merkittävään raaka-aineen tuotantoon perustuen seutukunta kuitenkin pyrkii elintarvikealan yritystoiminnan kasvattamiseen suhdanneherkkyttä tasapainottavaksi tekijäksi.

Seutukunnan kalanjalostus muodostaa merkittävän erityisosaamisen alueen ja alan kasvu on ollut erityisen nopeaa vuoden 1997 jälkeen. Seutukunta on valtakunnallisesti merkittävä luonnonkalan toimittaja. Lisäksi seutukuntaan sijoittuu useita kalankasvatustiluksia. Suurimmat jalostusyritykset ovat Saaristomeren Kala Oy, Kalaset Oy, Länsirannikon Kala Oy, Tresko Fish Oy ja Kalarannan Vihannes Oy.

## Osaamiskeskittymät

Vakka-Suomessa on syntynyt tai idullaan eri alojen osaamiskeskittymätoimintaa seuraavasti:

Ukipolis Oy syntyi yritysten aloitteesta helmikuussa 2000. Sen tavoitteena on uuden liiketoiminnan ja uusien työpaikkojen syntyminen lämpö-, ohutlevy- ja hitsaustekniikan osaamisaloilla. Se käynnistää ja koordinoi yritysälähtöisiä tuotekehitys-, tuotteistamis-, koulutus-, kehittämisen- ja tutkimushankkeita. Ukipolis tekee, toiminnassa mukana olevien yritysten tarpeisiin perustuen, tiivistä yhteistyötä Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun kanssa. Toiminta on lähtenyt liikkeelle maakuntaliiton ja TE-keskuksen kautta saadulla tavoite 2-ohjelman rahoituksella. Toiminnan on tarkoitus alkuperäisen suunnitelman mukaisesti laajentua logistiikkaan, kulttuurituotantoon ja informaatioteknologiaan. Viimeksi mainitun kehittäminen perustuu läheiseen yhteistyöhön Kasitien osaamiskeskittymän kanssa.

Laitilan kaupunki on käynnistänyt keväällä 2001 yhdessä Länsi-Suomen Aikuiskoulutuskeskus Innovan kanssa Kasitien osaamiskeskittymä-hankkeen. Sillä pyritään lisäämään elektroniikan ja informaatioteknologian osaamisen tasoa Vakka-Suomessa sekä tarjoamaan yrityskehitys- ja tilapalveluja. Osaamiskeskittymä sijoittuu fyysisesti Innovan tiloihin. Hankkeen rahoitus on saatu maakuntaliitolta tavoite 2-ohjelmasta. Hanke tähtää yritysten toimintaympäristön kehittämiseen ja innovatiivisuuteen.

Lisäksi Innova on saanut puutarha-alan osaamiskeskittymän käynnistämisrahoitusta Valmasta. Lounais-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitos hakee suunnittelu- ja käynnistysvaiheen rahoitusta muotoilu- ja käsityöalan osaamiskeskittymälle tavoite 2-ohjelmasta.

### 3.2. Teollisuuden toimintaympäristön kehittämisstrategia

Aluekeskuksena Vakka-Suomella on mahdollisuudet saada yliopistot ja korkeakoulut lisäämään kiinnostustaan alueen ja sen yritys toiminnan kehittämiseen yhteistyössä omien toimijoiden kanssa. Teollisten yritysten ennestään vahva kansainvälisen tason osaaminen tarjoaa haastavan kehittämis ympäristön.

Aluekeskuksen tarjoamat mahdollisuudet toimia seutukunnassa luovat lisää edellytyksiä myös korkeasti koulutetun väestön siirtymiselle seutukuntaan.

Aluekeskuksen status tukee alueen liikenneyhteyksien säilymistä ja kehittämistä. Logististen palvelujen kehittäminen yhteistyössä Turun aluekeskuksen kanssa seutukunnan omaa alan koulutusta hyväksikäyttäen parantaa yritysten toimintaedellytyksiä alueella.

Tasavertaisena aluekeskuksena seutukunnan on helpointa päästä vaikuttavaan yhteistyöhön naapurialueiden kanssa siten, että seutukunnan yritysten toiminta- ja kehittämisedellytykset turvataan. Seutukunnan yritykset voivat hyötyä sekä Varsinais-Suomen vahvan uuden talouden vyöhykkeen, Turku-Salo-akselin että Porin ja Rauman muodostaman Satakunnan perinteisen teollisuuden kehitysvyöhykkeen toiminnoista.

Aluekeskuksena Vakka-Suomella on mahdollisuudet hyödyntää Varsinais-Suomen osaamiskeskuksen osaamisaloja jalkauttamalla osaamiskeskuksen toimintaa seutukuntaan ja saattamalla vakkasuomalaiset yritykset yhteistyöhön osaamiskeskuksen yksiköiden kanssa. Osaamisaloista seutukunnalle mahdollisuuksia tarjoavat erityisesti pintamateriaalit, kulttuurintuotanto ja maakunnan omaan rahoitukseen perustuva ICT.

Aluekeskuksen mahdollistaman tuotekehitysyhteistyön kautta seutukunnan on helpompi kehittää suhdannevaihteluja tasapainottavaa kotimarkkinateollisuutta (elintarvike- ja mekaaninen puu) sekä kasvattamalla alueella jo olemassa olevaa yritys toimintaa että tavoittelemalla uusia yrityksiä alueelle. Myös kiven jatkojalostus tarjoaa mahdollisuuksia yritys toiminnan kehittymiselle tuotekehityksen kautta.

### 3.3. Toimenpiteet

Vakka-Suomi käyttää osa vuoden 2002 aluekeskusohjelman rahoituksesta valitsemalla ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa työstäen elinkeinojen kehittämistoimintansa painopistealan ja painottaa aluekeskusohjelman toteutusta seuraavina vuosina erityisesti tämän osa-alueen kehittämiseen tavoitteena vahva erikoistuminen.

#### 1. Teknologisen kehityksen turvaavat palvelut ja yrityspalveluyritysten kehittäminen

Seutukunta organisoi uudelleen tiukkaan yhteistyöhön yritysneuvontaa antavien ja erilaisia yritysten kehittämiseen liittyviä palveluja tarjoavien yksiköiden toiminnan. TE-keskuksen yritysosaston kanssa on sovittu, että seutukunnan osuus tavoite 2-ohjelman toimintaympäristötuesta käytetään koko ohjelmakaudelta yhteen hankekokonaisuuteen. Toiminnan tavoitteena on luoda yritysten tarpeista lähtien erilaisia yritysten tuote- ja tuotannon kehitykseen liittyviä palveluja, jotka toimivat itsekannattavasti hankekauden päätyttyä. Kehittämishankkeen ensimmäisinä osioina käynnistyvät yritysten kansainvälistymisen ja muotoilun hyväksikäytön tukeminen vielä syksyllä 2001 ja teknologiseen kehitykseen liittyvä ensimmäinen osio vuoden 2002 alusta. Sateenvarjon alla on myös tarkoitus luoda tuotekehitys- ja testausympäristöjä ammatillisten oppilaitosten yhteyteen.

Pitkän tähtäyksen tavoitteena on seutukunnan alueellisen innovaatiojärjestelmän aikaan saaminen.

Kehittämistyön pohjaksi solmitaan puitesopimus, jossa seutukunnan yritysneuvonnan organisaatiot, tuotekehitys- ja tutkimustoimintaa tukevat organisaatiot ja ammatilliset oppilaitokset sopivat keskinäisestä työnjaostaan ja yhteistyöstään.

Osaamiskeskittymien toiminnan edelleen kehittyminen tehdään mahdolliseksi turvaamalla niiden rahoitus ja huolehtimalla toiminnan riittävästä koordinoinnista. Tukeutuen alueen omiin oppilaitoksiin osaamiskeskittymät tekevät tiivistä yhteistyötä kukin oman alansa yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa synnyttäen uutta tutkimustietoa sekä muokaten ja välittäen olemassa olevaa. Varsinais-Suomen osaamiskeskuksen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä erityisesti pintamateriaalien osaamisalan kanssa. Osaamiskeskittymätoimintaan liitetään myös uusia osaamisaloja esim. prosessitekniikka ja elintarvikkeet elinkeinoelämän tarpeita vastavasti. Viimeksi mainitun osalta Elo-verkosto on keskeinen kumppani kehitystyössä.

Yritysten hakeutumista tuotekehitysyhteistyöhön yliopistojen ja VTT:n kanssa tuetaan.

Rauman seudun ohjelmassa osaamiskeskittymiä vastaavaa toimintaa kehitetään yritysclinikoiden kautta. Niiden toiminnan kohteeksi on määriteltä neljä klusteria: elektroniikka ja It-ala, elintarvikeala, metalliala ja logistiikka. Nämä ovat kaikki sellaisia, joissa myös Vakka-Suomessa on tarkoitus edetä ohjelmakauden aikana.

Osittain kehittämiseen osallistuvat toimijat ovat samoja (Innova, Turun yliopisto). Lisäksi Lounais-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitos on vetänyt muotoilun hyväksikäytön kehittämiseen liittyviä hankkeita sekä Vakka-Suomessa että Rauman seudulla.

Aluekeskukset käynnistävät selvityksen siitä, miten toiminta voidaan koordinoida siten, että päällekkäistä työtä ei tehdä, vaan yrityksille tarjottava palvelu voitaisiin hyödyntää molemmissa aluekeskuksissa.

Yhteistyö liittyy Rauman seudun aluekeskuksen kehittämisohjelman toimenpiteeseen 4.2.2.

Vakka-Suomessa on joitakin yrityksiä, jotka voisivat lähteä yhteistyöhön Satakunnan osaamiskeskuksen materiaalitekniikan osaamisalan kanssa. Toiminnan sisältönä on tutkimustiedon soveltaminen yritysten toimintaan ja mahdollisesti yritysten verkottuminen keskinäiseen yhteistyöhön. Kumppaneina yhteistyön käynnistämisessä ovat Prizztech, Satakunnan ammattikorkeakoulu ja Ukipolis sekä alan yritykset.

Yhteistyö liittyy Porin kaupunkiseudun aluekeskusohjelman toimintalinjan Inno-vaatiojärjestelmä ja osaaminen toimenpiteeseen 4.

Vastuu osaamiskeskittymien toiminnan koordinoinnista on seutukunnan työvaliokunnalla.

Yrityspalveluyritysten toiminnan kehittämiseksi muodostetaan hanke, jossa analysoidaan alueella toimivien yritysten toimintaympäristön kehittämistarpeet, selvitetään alueelle tavoiteltujen toimialojen tarpeet ja luodaan tarvittava yritystoiminta.

Yritysten toimintaympäristöä kehitetään luomalla sijoittumismahdollisuuksia niiden toimintaa palveleville osatoimittajayrityksille. Analysoidaan Vakka-Suomesta nykyisin löytyvän tuotannollisen ja yrityspalvelujen luomat mahdollisuudet uudelle tuotannolliselle tai yrityspalvelutoiminnalle. Luodaan tarvittava yritystoiminta alueelle joko kehittämällä jo toimivia yrityksiä, perustamalla uusia yrityksiä tai houkuttelemalla jokin alalla toimiva yritys siirtymään Vakka-Suomeen.

Lisäksi kehitetään seutukunnan teknisiä suunnittelupalveluja ja turvataan ohjelmistotuotantoyritysten työvoiman saanti.

Vastuu toimenpiteen käynnistymisestä on seutukunnan työvaliokunnalla.

## 2. Logistiset palvelut

Seutukunnan yritysten käytettävissä olevien logististen palvelujen ja seutukunnassa toimivien alan yritysten kehittämiseksi perustetaan hanke, jossa ovat mukana yritykset, satama, ammattikorkeakoulun paikallinen yksikkö ja toisen asteen oppilaitokset. Hanke tekee tiivistä yhteistyötä Turun logistiikkakeskus-hankkeiden kanssa. Hankkeeseen on haettu rahoitusta tavoite 2-ohjelmasta maakuntaliitolta. Hankkeen jälkeen logististen palvelujen kehittäminen siirtyy osaksi seutukunnan osaamiskeskittymien muodostamaa kokonaisuutta.

Turun lentokentän tarjoamien mahdollisuuksien hyväksikäyttöä kehitetään edelleen. Toimenpide toteutetaan yhteistyössä Turun seudun aluekeskusohjelman vastaavan hankkeen kanssa.

Sataman säännöllistä linjaliikennettä Keski-Eurooppaan kehitetään ja linjaliikenne Ruotsiin pyritään luomaan. Sataman markkinointia jatketaan yhteistyössä Varsi-

nais-Suomen muiden satamien ja Satakunnan satamien kanssa. Western Ports-yhteenliittymä on tehnyt koulutus- ja markkinointiyhteistyötä vuodesta 1997. Uudenkaupungin sataman mukaanpääsy EU:n Ten-verkkoon luo lisää edellytyksiä sataman liikenneyhteyksien kehittämiseksi.

Vastuu toimenpiteen käynnistymisestä on Uudenkaupungin kaupungilla ja toiminnan kehittämisestä seutukunnan laajuisesti seutukunnan toimielimillä.

### 3. Kiven paikallisen jalostuksen lisääminen

Vakkasuomalaiset kivialan yritykset ovat mukana Tekesin valtakunnallisessa vuoden 2002 loppuun kestävässä Kivi-ohjelmassa, jonka avulla maahan on tarkoitus luoda toimiva kivialan tutkimus-, koulutus- ja kehityskulttuuri. Hankkeessa on mukana myös useita yliopistoja ja tutkimuslaitoksia. Tavoitteena on nostaa kotimaisen luonnonkiven jalostusastetta.

Lisäksi selvitetään mahdollisuudet tukea kivituoiteiden markkinointia, erityisesti pyritään löytämään uutta käyttöä ns. sivukivelle esim. ympäristörakentamisessa. Yhteistyössä maakuntaliiton ja Rauman seudun kanssa selvitetään mahdollisuudet uusien raakakiven louhinta-alueiden käyttöönottamiseksi, jotta rakennuskiven tuotannon jatkuvuus voidaan turvata. Toimenpide käynnistyy syksyllä 2001. Vastuuganisaatio on työvaliokunta.

Samalla selvitetään mahdollisuudet tarjota kivialan koulutusta Seutukunnassa.

### 4. Elintarvikkeiden jalostustoiminnan kehittäminen

Seutukunta luo hyvät kasvu- ja kehittymisedellytykset esim. tuotekehitystoiminnan avulla alueella jo toimiville alan yrityksille. Osa tätä toimintaa on puutarhatuotannon osaamiskeskittymän luominen ja tiivis yhteistyö valtakunnallisen Elo-verkoston kanssa. Luotava uusi toiminta koordinoidaan Lounafoodin maakunnallisesti tekemän kehitys- ja markkinointityön kanssa. Myös Pyhäjärvi Instituutti Eurassa on tärkeä kumppani jatkojalostuksessa.

Alueelle luodaan toimintaedellytykset funktionaalisten elintarvikkeiden tuotantoa harjoittaville yrityksille erityisesti niiltä osin, kun raaka-aineen tuotanto tapahtuu seutukunnassa esim. kala, vihannekset, marjat ja sienet.

Toimenpiteen käynnistymisestä vastaa seutukunnan työvaliokunta.

## 5. Seutukunnan yhteinen markkinointi

Seutukunta ryhtyy määrätietoiseen yhteiseen markkinointiin seuraavissa asioissa

- osaavan työvoiman saannin turvaaminen,
- asukkaiden hankinta,
- yritysten sijoittuminen alueelle ja
- matkailu.

Kansainvälinen markkinointi hoidetaan pääasiassa yhteistyössä Turku-Salo -akselin kanssa.

Yrityksille suunnattavan markkinoinnin ytimenä on alueella sijaitsevien yritysten asiakkuus.

Osaavan työvoiman ja uusien asukkaiden hankinnassa käytetään hyväksi alueen vetovoimatekijöitä. Yhdeksi markkinoinnin työvälineeksi luodaan osiossa Vetovoimainen ympäristö esitelty yhteinen paikkatietojärjestelmään perustuva verkkoaineisto. Tätä järjestelmää käytetään hyväksi tonttien ja toimitilojen markkinoinnissa.

Matkailumarkkinoinnissa jatketaan hankkeen kautta käynnistynyttä yritys vetoista toimintaa.

Seutukunnalla on maakuntaliiton tavoite 2-ohjelman rahoitus sekä yhteiseen markkinointiin että yritysten matkailumarkkinointiin. Molempien toimintojen kehittäminen tapahtuu useampivuotisessa hankkeessa. Matkailumarkkinoinnin kehittämisestä vastaa Vakka-Suomen ammatti-instituutti Novida ja muun markkinoinnin kehittämisestä Vakka-Suomen Kehityskeskus.

Rauman seudun ostopalvelusopimus Turku Touringin kanssa helpottaa seutukuntien yhteisen matkailun kehittämistyön jatkamista.

Merellisen matkailun ja kulttuurimatkailun kehittämisessä Rauman seudulla on liikkeellä samantyyppisiä asioita, joiden osalta on syytä koordinoita toimintaa. Kulttuurimatkailussa Vakka-Suomi on edennyt melko pitkälle yrityslähtöisessä esihistoriamatkailun kehittämisessä ja on valmis tekemään yhteistyötä tässä asiassa Rauman seudun vetovoimaisten kohteiden ja Satakunnan humanistisen korkeakoulun kanssa.

Yhteistyö liittyy Rauman seudun aluekeskuksen kehittämisohjelman toimenpiteisiin 4.6.2. – 4.6.4.

Vakka-Suomi kytkee aluekeskusohjelmassaan seudun markkinoinnin tiiviisti myös alueen yritysten työvoiman saantiin. Teollisuuden työvoimatarpeet, erityisesti metalliteollisuudessa, ovat Porin, Rauman ja Vakka-Suomen aluekeskusten alueella hyvin samantyyppisiä ja odotettavissa olevat vaikeudet työvoiman saannissa yhteeneväisiä. Tästä syystä aluekeskukset ryhtyvät tiiviiseen yhteistyöhön toisen asteen koulutuksen vetovoiman lisäämisessä. Tavoitteena on turvata teollisuuden työvoiman saanti tulevaisuudessa. Toiminnan sisältönä on alueilla tarjolla olevan työn yhteinen imagokampanjointi ja yhteinen koulutustarjonnan markkinointi. Kumppaneina toiminnassa ovat aluekeskusten työhallinnot, toisen asteen oppilaitokset, yrityspalveluja tarjoavat organisaatiot ja yritykset.

Rauman kauppakamarin ja Uudenkaupungin kauppakamariosaston yhdessä jo useina vuosina järjestämiä Verkostopäiviä voidaan myös kehittää siihen suuntaan, että ne tukevat yritysten työvoiman saantia.

Yhteistyö liittyy Rauman seudun aluekeskuksen kehittämisohjelman Kuntayhteistyön ja seudullisen vuorovaikutuksen kohtaan 4.1.1. ja Osaamisen ja oppimisen kohtaan 4.3. sekä Porin kaupunkiseudun aluekeskusohjelman toimintalinjan Elinkeinopoliitiikka toimenpiteeseen 7.

## 4. Toinen toimintalinja AMMATILLINEN OSAAMINEN JA YRITTÄJYYS KEHITYKSEN PERUSTANA

### 4.1. Nykytilan kuvaus

Ammatilliset oppilaitokset

Länsi-Suomen ammatillinen aikuiskoulutuskeskus Innova tarjoaa Vakka-Suomen alueella opetusta lukuisilla eri koulutusaloilla. Oppilaitoksen Vakka-Suomen toimipisteen opiskelijoista vajaa 60 % on Vakka-Suomesta ja loput muualta, pääasiassa Varsinais-Suomesta ja Satakunnasta.

Innova toteuttaa Länsi-Suomen ammatillisen aikuiskoulutuksen kuntayhtymän järjestämää koulutusta Vakka-Suomen ja Rauman seutujen alueilla. Kuntayhtymän jäsenkuntia ovat Rauma ja Laitila. Tällä hetkellä Innovalla on toimipisteitä Raumalla, Laitilassa ja Uudessakaupungissa.

Innovan koulutus on hyvää valtakunnallista tasoa mm. seuraavilla aloilla

- Metallia, erityisesti hitsaus ja robotiikka. Oppilaitoksella on ISO 9001 laatujärjestelmän lisäksi ensimmäisenä eurooppalaisena oppilaitoksena SFS\_EN 729-2 tason laatustandardi, joka kattaa koko metallin robotiikka mukaan lukien.
- Tuottavuus ja erilaiset laatujärjestelmät, varsinkin QES.
- Uuden lainsäädännön ja uusien opetussuunnitelmien mukainen vartiointikoulutus.

Oppilaitoksen vahvasta metallialan osaamisesta ja hyvästä varustetasosta kertoo sekin, että turkulaiset yritykset valitsevat sen usein henkilöstönsä koulutuspaikaksi. Metallin yhteishankinta-koulutusta oppilaitos järjestää Pori-Tampere-Turku-Uusikaupunki alueella sijaitseville yrityksille. Oppilaitos kouluttaa myös vierastyövoimaa työvoimapulasta kärsiville metallialan yrityksille.

Innova tekee yhteistyötä korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa. Laatujärjestelmiin liittyvässä QES-projektissa tehdään yhteistyötä Jyväskylän yliopiston ja Tampereen teknillisen korkeakoulun kanssa. Oppilaitoksen yritystaloustiimillä on yhteyksiä Turun kaupparinkeakouluun.

Innova on yhdessä muiden aikuiskoulutuskeskusten kanssa kehittämässä virtuaaliopetusta opetushallituksen rahoittamissa hankkeissa. Se osallistuu kolmeen kuudesta kehitettävästä oppiaineesta eli vartijan ja tietojenkäsittelyn ammattitutkinnon ja ammattitutkintojen valinnaisen yrittäjyysosan virtuaalimaailman kehittämiseen. Myös metalliala liitetään kehitettävien oppiaineiden joukkoon todennäköisesti vielä tänä vuonna.

Innovan Laitilan toimipisteen yhteydessä Satakunnan ammattikorkeakoulu toteuttaa teknikosta insinööriksi -koulutusta. Koulutusjaksot ovat kolmevuotisia.

Lounais-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitos tarjoaa artesaanin tutkintoon johtavaa opetusta esinesuunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelmassa, tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelun koulutusohjelmassa ja ympäristön suunnittelun ja rakentamisen koulutusohjelmassa. Aloituspaiikkoja on 70. Oppilaitos toimii osana Mynämäen kunnan organisaatiota.

Toisen asteen opiskelijoista 20% on Vakka-Suomesta ja 80 % muualta, pääasiassa Turun seudulta.

Muotoilun hyväksikäytön kehittämistä yritystoiminnassa oppilaitos on tarjonnut seutukunnan yrityksille kahden OPM:n rahoittaman hankkeen kautta yhteistyössä Turun yliopiston kanssa, sekä Turun Kaupparinkeakoulun hallinnoimassa hankkeessa.

Lisäksi oppilaitos on mukana erilaisissa mikroyrittäjyyttä tukevilla hankkeissa ja on järjestänyt useita käsityöalalle suunnattuja yrittäjäkursseja Turussa. Käsityöyrittäjien kehittämishankkeissa oppilaitos on tehnyt vireää yhteistyötä maakuntarajan yli Rauman seudun kanssa.

Viimeisimpänä työvoimapolitiittisena koulutuksena oppilaitos on tarjonnut Suomen Muotokaakeli Oy:n kanssa erikoiskaakelien valmistajakoulutusta, ensimmäisenä ja ainoana Suomessa.

Lounais- Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen ansiosta Mynämäen kuntaa on pyydetty ainoana pohjoismaisena edustajana mukaan Eurooppalaiseen taontakaupunkirinkiin. Ringin (Stia, Kolbermoor, Ybbsitz, Arles-sur-Tech, Gniew, Olbernhau, Fareham ja Mynämäki) tavoitteena on mm. ylläpitää ja edistää moninaista alueellista kulttuuriperinnettä, kehittää käsityöalan koulutusta sekä edistää matkailun ja käsityön yhteistyötä.

Lounais- Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen opiskelijoilla ja henkilöstöllä on mahdollisuus vaihtoon runsaassa parissakymmenessä eurooppalaisessa oppilaitoksessa. Harjoitella voi ympäri maailmaa. Oppilaitos on kansainvälistänyt toiminnallaan myös alueen muita oppilaitoksia ja yrityksiä ottamalla niiden edustajia mukaan kansainvälisiin projekteihinsa.

Oppilaitoksella on ainoana koko maassa oikeus ottaa vastaan seppämestarin erikoisammattitutkinnon näyttö.

Turun yliopiston Kulttuurihistorian laitoksen kanssa oppilaitos tekee yhteistyötä sivuaineopintojen suorittamisessa mm. muinaistekniikkojen koulutuksessa.

Vakka-Suomen ammatti-instituutti Novida tarjoaa tekniikan ja liikenteen, kaupan ja hallinnon, matkailu-, ravitsemis- ja talousalan sekä luonnonvara-alan koulutusta Uudessakaupungissa ja Vehmaalla. Novidassa opiskelee vuosittain noin 600 opiskelijaa peruskoulutuksessa ja lähes 1000 aikuisopiskelijaa. Oppilaitos on Uudenkaupungin kaupungin ylläpitämä.

Opiskelijoista noin 90 % on Vakka-Suomesta ja 10 % muualta Suomesta.

Novida toimii aktiivisessa vuorovaikutuksessa Vakka-Suomen alueen elinkeinoelämän kanssa ja pyrkii joustavasti ja nopeasti vastaamaan elinkeinoelämän odotuksiin. Osoituksena tästä oppilaitos käynnisti syksyllä 2000 kemiantekniikan perustutkinnon koulutuksen. Tämä prosessinhoitajan tutkintoon johtava koulutus toteutetaan tiiviissä yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa. Työssäoppimisjakson pituus on vuoden mittainen ja yritysten henkilökunta vastaa osasta opetusta.

Oppilaitos on voimakkaasti profiloitunut yrittäjyyteen ja saanut maan ensimmäisten oppilaitosten joukossa oikeuden vastaanottaa yrittäjän ammattitutkinnon näyttökokeita. Oppilaitos on järjestänyt myös toimiville yrittäjille oppisopimuskoulutuksena yrittäjän ammattitutkintoon valmentavaa koulutusta sekä toteuttanut lyhytkestoisena koulutuksena yritysten henkilökunnalle suunnattua koulutusta.

EU-hankerahoituksen avulla perustettiin yrityspalveluyksikkö tehtävään tuottaa alueen yrityksille koulutus- ja muita palveluja. Yrittäjät ovat tottuneet käyttämään oppilaitosta avukseen messuprojektien suunnittelussa ja toteutuksessa, erilaisten asiakaskyselyjen toteuttamisessa, kotisivujen tekemisessä sekä esite- ja muun mainosmateriaalin tuottamisessa. Yrittäjyyteen liittyen oppilaitoksessa on toteutettu EU-rahoitettu Vakka-Suomen kansainvälistymistä tukeva projekti sekä pk-yritysten verkottumista vauhdittava projekti.

Novida on mukana myös logistiikan peruskoulutuksen virtuaalikoulun kehittämisessä. Kehittämistyössä on mukana kuusi muuta ammatillista oppilaitosta.

Kansainvälinen toiminta toteutuu erilaisten projektien avulla. Oppilaitoksen henkilökunta ja opiskelijat työskentelevät ja opiskelevat yhteistyöyrityksissä ja oppilaitoksissa mm. Belgiassa, Englannissa, Islannissa, Ruotsissa, Espanjassa ja Irlannissa.

Kaksoistutkintomahdollisuus Novidassa toteutetaan yhdessä Uudenkaupungin lukion kanssa siten, että opiskelijat voivat ammatillisen tutkinnon ohessa suorittaa kolmessa vuodessa myös ylioppilastutkinnon.

## Oppisopimuskoulutus

Vakka-Suomen oppisopimustoimisto aloitti toimintansa vuonna 1999. Kahden toimintavuoden aikana oppisopimuskoulutus on huomattavasti laajentunut ja samalla Novidan yhteyteen sijoittuva koulutusmuoto on vahvistunut Vakka-Suomessa osana ammatillista koulutusta. Oppisopimusopiskelijoita oli ensimmäisen toimintavuoden aikana yhteensä 285 ja vuonna 2000 opiskelijoita oli yhteensä 455. Päivittäin opiskelijamäärä vaihtelee 200:sta 250:een.

Toimintansa aikana oppisopimustoimisto on lähettänyt opiskelijoita tietopuoliseen opiskeluun 84 eri oppilaitokseen. Tällä hetkellä oppisopimusopiskelijat käyvät 39 eri oppilaitoksessa.

Vakka-Suomen oppisopimustoimisto toteuttaa työelämäläheisintä koulutusta alueella. Vuonna 1999 oppisopimuskoulutusta hyödynsi Vakka-Suomen oppisopimustoimiston toiminta-alueella 96 työnantajaa ja vuoden 2000 aikana 130 työnantajaa. Tällä hetkellä oppisopimusopiskelijoita on 92 työnantajan palveluksessa.

#### Ammattikorkeakoulu

Turun ammattikorkeakoulu toimii Vakka-Suomessa kahdessa toimipisteessä, Vakka-Suomen ammatti-instituutti Novidan yhteydessä Uudessakaupungissa ja Lounais-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen yhteydessä Mynämäessä.

Uudessakaupungissa toimii ammattikorkeakoulun hallinnon ja kaupan alan koulutusyksikkö kiinteässä yhteistyössä alueen elinkeinoelämän kanssa. Uudessakaupungissa on logistiikan koulutusohjelma sekä tietojenkäsittelyn koulutusohjelma.

Uudenkaupungin toimipisteen hallinnon ja kaupan koulutusohjelmat, logistiikka ja tietojenkäsittely (lähiverkko palvelujen suuntautumisvaihtoehto), ovat tuloksia johdonmukaisesta ja pitkäjänteisestä profiloitumisesta tiettyihin erikoisalueisiin. Tämän profiloitumisen perustana on alun alkaen ollut alueellinen koulutustarve.

Logistiikka ja tietotekniikka ovat tulevaisuuden yritystoiminnan tärkeimpiä menestystekijöitä, kun yritykset verkottuvat, erikoistuvat ja kansainvälistyvät. Verkottuminen, kansainvälistyminen, alihankintayrittäjäisyys, kestävä kehitys ja laatufilosofia tulevaisuuden yritystoiminnan haasteina ovat olleet profiloitumisen lähtökohtina Uudenkaupungin toimipisteessä.

Yksikkö toimii läheisessä yhteistyössä Vakka-Suomen ammatti-instituutti Novidan kanssa siten, että toiminta tapahtuu fyysisesti samoissa tiloissa osin yhteisin opettajin. Samalla toteutuu sekä ammattikorkeakoulun että toisen asteen saumaton yhteistyö alueen yritysten kanssa.

Lounais-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen yhteydessä toimii kaksi Turun ammattikorkeakoulun koulutusohjelmaa, muotoilu ja restaurointi. Linjoilla on 58 aloituspaikkaa. Korkeakouluopiskelijoista Vakka-Suomen alueelta tulee n. 10 % ja muualta Suomesta 90 %. Muotoilun ja kaupallisen alan kaksoistutkinto on kehitteillä.

Kulttuurialan kansainvälinen toiminta sisältää opiskelija-, harjoittelija- ja asiantuntijavaihtoa, intensiiviohjelmaa ja erilaisia projekteja, kuten kiertävien näyttelyiden järjestämisiä, seminaareja, kilpailuja jne. Kansainvälistä toimintaa rahoitetaan erilaisten EU:n koulutus- ja kulttuuriohjelmien (Leonardo da Vinci, Sokrates/Erasmus, Nordplus, Kulttuuri 2000) kautta sekä kahdenvälisin sopimuksin. Opiskelijoilla ja henkilöstöllä on lisäksi mahdollisuus saada tukea missä tahansa maassa tapahtuvaa harjoittelua varten.

Muotoilun ja restauroinnin alalla on solmittu Nordplus, Leonardo da Vinci ja Erasmus-sopimuksia bilateraalisten sopimusten lisäksi. Opiskelijalla on valittavana noin parikymmentä eurooppalaista oppilaitosta vaihto-opiskelua varten. Uutena kohteena ovat Tokion Nihon University ja Kioton Kyoto Seika University. Opiskelija voi myös osallistua TuAmk:n Swazimaa-projektiin harjoittelemalla Swazimaassa vähintään kahden kuukauden ajan.

#### Yleissivistävä koulutus

Vakka-Suomessa toimii kolme kansalaisopistoa.

Laitilan-Pyhärannan kansalaisopisto tarjoaa vuosittain noin 8000 tuntia opetusta, noin 4 700 kurssilaiselle. Avoin yliopisto-opetus järjestetään yhdessä Uudenkaupungin kansalaisopiston kanssa Turun, Tampereen, Jyväskylän ja Helsingin yliopistojen kautta. Tuntimäärä ja aineet vaihtelevat vuosittain kulloisenkin tarpeen mukaan. Opistorenkain kautta opisto on mukana Opetushallituksen rahoittamissa kehittämishankkeissa (tällä hetkellä eläkeläisten atk-opetuksen ja paikallisyhteisöjen kehittämishankkeet).

Mynämäen seudun kansalaisopisto toimii Askaisten, Mietoisten, Mynämäen, Nousiaisten, Vahdon, Vehmaan ja Velkuan kuntien alueella. Se tarjoaa vuosittain n. 5.100 tuntia opetusta. Avoimen yliopiston opintoja järjestetään vuosittain 1-3 aineessa; oppiaineina ovat olleet kasvatustiede, erityispedagogiikka, psykologia, kulttuurihistoria. Lisäksi on järjestetty oikeustieteellisiä peruskursseja. Avoimen yliopiston opetusta on järjestetty yhteistyössä Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen ja Helsingin yliopiston avoimen yliopiston kanssa.

Mynämäen seudun kansalaisopisto on vuosittain mukana 24 hankkeessa yhdessä muiden lähi-seudun kansalaisopistojen kanssa. Yhteishankkeita ovat mm. etäopetuksen ja saariston kehittämishankkeet, eläkeikäisten tietotekniikkakoulutus, kielten verkko-opetushanke sekä opisto-toiminnan arviointihanke.

Uudenkaupungin kansalaisopiston toimialueeseen kuuluvat kaupungin lisäksi Taivassalon ja Kustavin kunnat. Opetusta on vuosittain noin 10 000 tuntia; kursseille osallistuvien määrä on noin 6000–7000 henkilöä. Opiston harjoittama kehittämistoiminta on vuosien varrella painottunut tieto- ja viestintätekniikan, kielten ja käden taitojen opetuksen kehittämiseen. Erityisesti on paneuduttu maaseudun ja saariston kehittämistyöhön ja syrjäytymisen ehkäisyyn. Erikseen on syytä mainita etä- ja monimuotokoulutuksen kehittämistyö, johon opisto on aktiivisesti osallistunut 80-luvun lopulta alkaen. Painotukset näkyvät sekä perustarjonnan että projektitoiminnan profiloitumisessa. Rungas projektitoiminta ja yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa on ollut luonteenomaista opistolle.

Yhdessä Laitilan-Pyhärannan ja Rauman kansalaisopistojen sekä Eurajoen kristillisen opiston (Opistorengas) kanssa rakennetaan tiivistä yhteistyötä kaikilla tasoilla. Hanketoiminta on ollut vilkasta. Se on painottunut syrjäytymisen ja työttömyyden ehkäisemiseen, maaseudun kehittämiseen ja kansainvälisen toiminnan lisäämiseen. Kansainvälinen toiminta on liittynyt lähinnä syrjäytymiskysymyksiin; parhaiten se on toteutunut yhteispohjoisena yhteistyönä.

Useita saariston kehittämissuhteita on toteutettu erilaisin teemoin ja yhteistyöverkostoin: Esimerkiksi Maarianhaminan ja Mynämäen opistojen kanssa on toteutettu Interreg-projektina laaja suomenkielisen saariston ja Ahvenanmaan ruotsinkielisen saariston välinen kielikoulutuksen kehittämishanke. Tällä hetkellä on menossa saariston kyläkonttoreiden ja monimuotokoulutuksen kehittämishanke, johon osallistuvat Uudenkaupungin, Mynämäen ja Naantalien opistojen ohella lähes kaikki Turunmaan saaristossa toimivat kansalais- ja kansanopistot.

Tieto- ja viestintätekniikan opetuksen kehittäminen on ehkä selvimmin tavallisen kuntalaisen nähtävissä oleva painotusalue. Erittäin runsas ja monipuolinen tietotekniikan opetuksen tarjonta opiston koko toimialueella, opiston omat atk:n opetustilat Uudessakaupungissa ja Kustavin kyläkonttorissa, mahdollisuus suorittaa tietokoneen A ja AB-tutkintoja opistossa, yhdessä Uudenkaupungin nuorisoyksikön kanssa järjestetty mediapaja ja tavallaan sen jatkohankkeena toteutettava, parhailaan menossa oleva Vakka-Suomen multimediapajahanke, ja myös ne etätyö- ja monimuoto-opetushankkeet, joissa tieto- ja viestintätekniikkaa käytetään välineenä, kertovat tästä painotuksesta. Opisto on ottanut tehtäväkseen vastata ennen muuta tieto- ja viestintätekniikan perusosaamisen levittämisestä toimialueensa asukkaiden keskuuteen.

Yhteistyö Turun yliopiston kanssa on tiivistä. Avoimen yliopisto-opetuksen – jossa yhteistyötä tehdään myös joidenkin muiden yliopistojen kanssa – toteuttaminen ja kehittäminen on sen keskiössä, mutta se kattaa myös etä- ja monimuotokoulutuksen kehittämistoimintaa ja muita yhteistyöhankkeita. Tällä hetkellä ollaan rakentamassa hanketta, jossa pureudutaan verkkopohjaisten opintojen kehittämisen erityiskysymyksiin, esim. tutorointiin. – Virtuaaliopintojen osalta opistolla on kehkeytymässä yhteistyötä maanlaajuisesti erityyppisten asiasta kiinnostuneiden oppilaitosten kanssa.

Avoimen yliopisto-opetuksen tarjonta on keskittynyt lähinnä yhteiskuntatieteellisiin (mm. kasvatustiede, psykologia, filosofia, sosiologia, Eurooppa-opinnot) ja humanistisiin (taidehistoria, kulttuurihistoria, ”hispo”, arkeologia) oppiaineisiin. Matemaattis-luonnontieteellisiä aineita on ollut jonkin verran (tietojenkäsittelytiede, ympäristötiede) ja oikeustieteellisistä lähinnä peruskursseja. Avoimen yliopiston opinnot on toteutettu yleensä yhteistyössä Laitilan-Pyhärannan kansalaisopiston kanssa.

Yrittäjyys on mukana osiona lähes kaikissa alueen oppilaitosten tutkinnoissa. Novidalla on oikeus ottaa vastaan yrittäjän näyttötutkinto ja järjestää sitä tukevaa koulutusta.

Seutukunnassa järjestetään vuosittain neljä yrittäjäkoulutusta työttömille työnhakijoille, kursseille osallistuu 12-15 henkilöä, joista noin puolet aloittaa yritystoiminnan jossain vaiheessa kurssin jälkeen.

Seutukunnassa toteutettiin useamman vuoden mittainen naisyrittäjäkoulutus, johon osallistui noin 70 yrittäjää. Koulutus lisäsi yrittäjien käytännön taitojen lisäksi heidän keskinäistä verkottumistaan.

Aloittavien yritysten perusneuvonnan hoitaa Vakka-Suomen Uusyrityskeskus ry, joka on toiminut vuodesta 1994.

## 4.2. Nelikentästä strategiaksi

### *Vakka-Suomen ylivoimatekijät ammatillisen osaamisen kehittämisessä*

Yhteistyön tuloksena alueen ammatilliset oppilaitokset muodostavat Vakka-Suomen osaamispisteiden rungon ja tarjoavat entistä useammille pk-yrityksille toimintaympäristön tuote- ja muuhun kehitystyöhön. Oppilaitosten hyvä keskinäinen, yritysten ja yliopistojen sekä tutkimuslaitosten kanssa tehtävä yhteistyö vahvistaa kehitystä. Erityisesti on mainittava korkeatasoinen metallialan osaaminen oppilaitoksissa ja yrityksissä.

Tietoyhteiskunnan hajautettu oppimisen toimintamalli syntyy tukeutuen alueen oppilaitosten hyvään varustetasoon ja muihin ulkoisiin olosuhteisiin, osaamiseen ja yhteistyöhön sekä paikalliseen tutorointiin.

Vahva yhteistyö Turun ja Satakunnan alueiden, erityisesti niiden korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa tukee ammatillisen osaamisen kehittämistä Vakka-Suomen alueella mukaan lukien myös avoin yliopisto-opetus sekä kansainvälistyminen.

Tehokkaasti järjestetty elinikäinen oppiminen tukee väestön koulutustason nostoa ja lisää työtyytyväisyyttä.

### *Heikkoudet, joista voidaan tehdä vahvuuksia*

Väestön alhaisen koulutustason nostamiseen yhdessä yritysten kanssa suunnattavat toimenpiteet synnyttävät kouluttautumisboomin ja vahvistavat myös alueen omia oppilaitoksia.

Paikallisesti tuettu etäopiskelu tukee nuorten paikkakunnalla pysymistä, vaikuttaa työvoimapulaa poistavasti ja vahvistaa tietoyhteiskuntakehitystä samalla, kun se tutkintotavoitteisesti järjestettynä nostaa väestön koulutustasoa.

*Uhat, jotka voidaan torjua vahvuuksilla*

Monipuolisen sekä selkeästi profiloituneen koulutustarjonnan avulla saadaan alueelle lisää väestöä ja työpaikkoja ja vaikutetaan yleiseen halukkuuteen pysyä ja viihtyä seutukunnassa.

Viranomaisten, oppilaitosten, yritysten ja kolmannen sektorin aktiivinen yhteistyö tukee syrjäytymisen ehkäisyä.

*Katastrofialueet*

Väestökato ja väestön heikko koulutustaso vahvistaa työvoimapulaa ja vaikuttaa sitä kautta yritysten hakeutumiseen pois alueelta tai toimintojen siirtämiseen muualle. Koulutettujen ulosmuutto laskee väestön koulutustaso entisestään.

Syrjäytymisen ehkäisyyn ei ole käytettävissä resursseja kuntien talouden edelleen kiristyessä.

### 4.3. Toimenpiteet

#### 1. Korkeakoulu yhteistyön kehittämisohjelma

Korkeakoulu yhteistyön kehittämisohjelman laatiminen käynnistyy hankkeena loppuvuodesta 2001. Hankkeelle on haettu rahoitus maakuntaliitolta tavoite 2-ohjelmasta. Ohjelma valmistuu vuoden 2002 loppuun mennessä. Kumppanina hankkeessa on Turun yliopiston sosiologian laitos.

Tavoitteena on kehittää toimintamallit elinkeinoelämän ja korkeakoulujen tutkimusyhteistyölle ja korkeakouluopetuksen jalkauttamiseen seutukuntaan elinkeinoelämän tarpeiden mukaisesti sekä turvata ammattikorkeakoulun yksiköiden olemassa olo ja kehittäminen elinkeinoelämän tarpeiden mukaisesti.

Kehittämisohjelmassa selvitetään myös mahdollisuudet hyödyntää nykyistä tehokkaammin seutukunnan sisällä ammattikorkeakoulun aikuiskoulutustehtävää.

Kehittämisohjelman toimenpiteet tulevat olemaan aluekeskusohjelman seuraavien vuosien keskeisiä kehittämiskohteita.

Rauman seudun korkeakoulu strategia on valmistunut kesällä 2001. Vakka-Suomi on valmis markkinoimaan myös Rauman seudun korkeakouluosaamista alueensa yrityksille silloin, kun vastaavaa osaamista ei löydy omasta seutukunnasta ja odottaa Rauman seudun toimivan samoin.

Vakka-Suomella on täydennetyt aluekeskusohjelman Hyvinvointipolitiikan toimintalinjassa useita toimenpiteitä, joissa voidaan käyttää hyväksi tutkimusyhteistyötä Rauman opettajankoulutuslaitoksen kanssa.

Yhteistyö liittyy Rauman seudun aluekeskusohjelman toimenpiteisiin 4.3.1. – 4.3.4.

Seutukunta neuvottelee useamman osaamiskeskittymäalan tutkimusyksikön sijoittumisesta alueelle tiiviiseen yhteistyöhön alan teollisuusyritysten kanssa. Yhteistyökumppaneina hankkeessa on kyseisten alojen osaamisen kärkeeseen sijoittuvat korkeakoulut.

Seutukunnassa toimivien ammattikorkeakoulun koulutusohjelmien yhteyteen, niiden osaamista hyväksikäyttäen perustetaan kehittämishankkeet, jotka tiivistävät niiden yhteistyötä toisaalta seutukunnan elinkeinoelämän ja toisaalta tiedekorkeakoulujen kanssa. Hankkeiden yhteydessä selvitetään myös mahdollisuudet tehostaa yhteistyötä Varsinais-Suomen osaamiskeskuksen osaamisalojen kanssa. Hankkeet perustetaan seuraavasti

logistiikka	2002-2003
muotoilu	2001-2003
lähiverkkopalvelut	2003-2004
restaurointi	2003-2004

Vastuu toiminnan käynnistymisestä on kullakin oppilaitoksella.

Logistiikka-hankkeen rahoitushakemus on tehty maakuntaliitolle tavoite 2-ohjelmaan. Hanke pääsee käynnistymään vuoden 2002 alussa. Aloitusvaiheen jälkeen logistiikkatoimintojen kehittäminen siirtyy yhdeksi osaamisalaksi seutukunnan osaamiskeskittymään.

Muotoilun hyväksikäytön kehittämishanke on lähdössä liikkeelle syksyllä 2001 osana osaamiskeskittymien yhteistä yritysten toimintaympäristön kehittämishanketta.

Vuoden 2002 alussa käynnistetään hanke, joka tähtää ammattikorkeakoulusta valmistuvien sijoittumiseen oman seutukunnan yrityksiin. Lisäksi pyritään lisäämään valmistuvien halukkuutta perustaa yritys seutukuntaan. Tähän tarkoitukseen pyritään tehostetun neuvonnan avulla ja tarjoamalla valmistumassa oleville yrittäjäkoulutuksen osioita.

## 2. Ammatillisten oppilaitosten yhteistyön tiivistäminen

Alueen ammatilliset oppilaitokset ryhtyvät tiiviiseen strategiatason yhteistyöhön keskenään ja alueen elinkeinoelämän kanssa. Yhteistyötä täydentää strategiatason yhteistyö yleissivistävien oppilaitosten lähinnä lukioiden ja kansalaisopistojen kanssa. Yhteistyön tavoitteena on verkostoituminen ja koulutuksen koordinointi elinkeinoelämän tarpeita vastaavaksi, toiminnan päällekkäisyyksien poistaminen sekä yhteinen oppimateriaalin tuotanto ja käyttö. Yhteistyössä käytetään hyväksi myös tietoverkkojen tarjoamia oppimisympäristöjä. Oppilaitokset pyrkivät organisoimaan lisääntyvän osan yritysyhteistyöstään jatkuvan kumppanuuden periaatteelle. Samalla periaatteella oppilaitokset tarjoavat myös kansainvälisiä kontaktejaan pienten yritysten käyttöön.

Oppilaitokset tiivistävät yhteistyötään myös Rauman ammatti-instituutin kanssa. Yhteistyö ulottuu sekä oppilaiden että opettajavoimien yhteiseen rekrytointiin. Yhteistyössä Rauman ja Porin aluekeskusten kanssa käynnistetään kampanja metallialan koulutuksen imagon parantamiseksi.

Toiminta tapahtuu pääsääntöisesti oppilaitosten normaalilla budjettirahoituksella. Hankerahoitusta käytetään mm. verkkoyhteyksien mahdolliseen rakentamiseen, mikä selvitetään seutuverkon kehittämishankkeen yhteydessä ja kumppanuustoiminnan kehittämiseen. Vastuu toiminnasta on ammatillisilla oppilaitoksilla.

### 3. Kulttuurituotannon osaamisala

Erikseen selvitetään yhteistyö kulttuurituotannon osaamisalan kanssa. Yhteistyötä valmistelemina hankkeina Vakka-Suomessa ovat vireillä multimediakoulutuksen käynnistäminen Uudenkaupungin kansalaisopiston ja Novidan toimesta lukuvuonna 2001-2002. Kolmivuotisesta kehittämishankkeesta on tavoite 2-ohjelman rahoitushakemus lääninhallituksen sivistysosastolla. Hankkeessa ovat kumppaneina kulttuurituotannon osaamiskeskus Kulturo Turussa ja Loimaan ammatti-instituutti. Ravakan maaseudun kulttuuriperinnön keräämis- ja taltioimishanke 2001-2003 on käynnistynyt. Se on opistorenkään yhteishanke, joka toimii Ravakan alueella.

Alueella annettava avoin korkeakouluopetus samoin kuin paikallisesti tutoroitu virtuaaliopetus koordinoidaan tukemaan sisällön tuotannon yritystoiminnan syntymistä. Avoimen korkeakouluopetuksen kehittämismahdollisuudet kokonaisuutena selvitetään korkeakouluyhteistyön kehittämissuunnitelman yhteydessä.

### 4. Yrittäjyyskoulutus

Yrittäjyyskoulutusta kehitetään järjestämällä vähän aikaa toimineille mikroyrittäjille yrityksen toimintavalmiuksia tukevaa koulutusta. Koulutus järjestetään yhteistyössä alueen oppilaitosten ja työvoimatoimistojen kanssa. Turun kauppakorkeakoulun Pk-instituutin kanssa tehdään yhteistyötä sisäisen yrittäjyyden kehittämiseksi sekä yrityksissä että julkisella sektorilla. Kehitetään kaksoistutkinto järjestelmää alueen oppilaitoksissa siten, että yrittäjätutkinnon voi liittää alueella suoritettaviin tutkintoihin. Tavoitteena on myös liittää tekninen ja kaupallinen koulutus toisiinsa siten, että tutkinnon suorittaminen onnistuu neljässä vuodessa.

Novidassa käynnistyy syksyllä 2001 tavoite 2-ohjelman rahoituksella nais-yrittäjyyden edistämishanke, joka jatkaa aikaisemmin toteutetun hankkeen tulosten pohjalta.

## 5. KOLMAS TOIMINTALINJA VETOVOIMAINEN YMPÄRISTÖ SEUTUKUNNAN VAHVUUTENA

### 5.1. Nykytilan kuvaus - Kuntien välinen yhteistyö,

Maankäytön suunnittelu ja kiinteistö- ja mittaustoimi

Vuosina 1994-95 Vakka-Suomella oli yhteinen aluearkkitehti ympäristöministeriön rahoituksella. Mukana olivat Pyhärannan, Vehmaan, Mietoisten, Taivassalon ja Kustavin kunnat sekä Laitilan ja Uudenkaupungin kaupungit. Toiminnasta vastasi Uusikaupunki. Kunnat maksoivat osuutensa käytön mukaan.

Vuosina 1997-2000 Uusikaupunki toteutti yhdessä Pyhärannan, Laitilan, Vehmaan, Mietoisten kuntien ja Turun maakuntamuseon kanssa projektin Ympäristön arvot – aluesuunnittelu yritystoiminnan edellytysten luojana. Tämä mahdollisti yhteisen suunnitteluperustan luomisen alueelle. Hanke sisältyi tavoite 2-ohjelmaan. Henkilöstö oli Uudenkaupungin kaupungin palveluksessa ja kaupunki huolehti asiantuntijapalveluiden ostoista, projektin hallinnasta ja rahaliikenteen hoidosta.

Aluearkkitehtitoiminta käynnistyi uudelleen lokakuussa 2000. Toiminnassa ovat mukana Pyhäranta, Mietoinen, Vehmaa, Taivassalo ja Kustavi. Aluearkkitehti on Uudenkaupungin palveluksessa.

Hankkeiden kautta alueella on hyvä kokemus yhteistoiminnasta suunnittelussa. Tällä tavalla pienet kunnat voivat verkostomaisen yhteistoiminnan kautta saada käyttöönsä tasokasta ja pitkäjänteistä suunnittelua.

Uusikaupunki on tehnyt yhteistyötä Pyhärannan, Laitilan, Vehmaan, Mietoisten, Taivassalon ja Kustavin kuntien alueella kiinteistö- ja mittaustoimen eri tehtävissä. Näihin ovat kuuluneet mm. kaavateiden haltuunotot, suunnittelumittaukset, kaavan pohjakartan täydennykset, vesijohtomittaukset ja tonttipaalutukset.

Rakennusvalvonta

Uudenkaupungin rakennusvalvonta käyttää ISO 9000 –laatujärjestelmää. Se on tehty yhteistyössä Kaarinan, Liedon, Naantalin, Paraisten, Raision, Salon ja Turun kanssa. Järjestelmän käyttöönotto koko seutukunnan alueella ja rakennusjärjestysten yhteensovittaminen mahdollistavat yhteistyön toteuttamisen aluekeskuksen alueella.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöterveydenhuolto

Vakka-Suomen seudun kuntien ympäristönsuojeluviranhaltijat ovat säännöllisessä yhteistyössä. Yhteistyötä on tehty lisäksi laajemmin Varsinais-Suomessa Turun ja Rauman seudun kanssa. Viimeaikaisia ja vireillä olevia hankkeita ovat:

- Ympäristönsuojelun laatujärjestelmän laadinta vuonna 2000 (Uusikaupunki, Mynämäki-Mietoinen, Rauma, Naantali, Turku)
- Ilmanlaadun biologisten vaikutusten seurantatutkimus vuonna 1999 (Uusikaupunki, Laitila, Rauma, Mynämäki, Mietoinen, Pyhäranta)
- Varsinais-Suomen Agenda 21:n haja-asutusalueiden vesihuoltotyöryhmä
- Haja-asutusalueen jätevesien käsittelyn tehostaminen AHA 21 –projekti (Uusikaupunki, Parainen ja Turku)
- Varsinais-Suomen Agenda 21:n järvien kunnostus ”Vakka-Suomen kotijärvet kuntoon hanke” (Laitila, Uusikaupunki, Mynämäen-Mietoisten ja Vehmassalon terveyskeskuskuntayhtymät) alkoi toukokuussa 2001
- Jäteneuvontaoppaan laatiminen yhteistyössä Turun seudun kuntien kanssa vuonna 2000
- Ympäristönsuojelumääräysten laadinta käynnissä (Uusikaupunki, Laitila, Mynämäki-Mietoinen, Vehmassalo, Pyhäranta)
- Lounais-Suomen arvokkaat kosteikot LIFE-hanke (Metsähallitus, Mietoinen, Pyhäranta, Kodisjoki, Eura, Kiikala, Lemu ja Laitila)
- Suunnitteilla vanhojen soranottoalueiden kunnostusprojekti (Laitila, Mietoinen, Mynämäki, Pyhäranta)

- Alkamassa Interreg III A Saaristo –hanke, jonka tavoitteena on saariston perinteisen kulttuuri- maiseman säilyminen ja perinteiseen maankäyttöön sidoksissa olevan eliölajiston säilyminen ja elinolojen parantaminen (Uusikaupunki, Velkua, Halikko, Dragsfjärd, Östhammar, Trosa, Nyköping)

Seutukunnassa toimii neljä eläinlääkärinä ja saman verran terveystarkastajia. Ympäristönsuojelutehtäviin on osoitettu 4,2 htv:n suuruiset resurssit.

Kunnaneläinlääkärit ovat jatkuvasti tiiviissä yhteistyössä, sillä eläinlääkäripäivystys on jaettu Uudenkaupungin, Laitilan, Pyhärannan, Mynämäen, Mietoisten ja Vehmassalon kuntien kesken.

Ympäristöterveydenhuollossa on laadittu ympäristöterveysohjelma vuonna 2000. Ohjelman tekoon osallistuivat Uusikaupunki, Mynämäen-Mietoisten ja Vehmassalon terveyskeskus kuntayhtymät. Ympäristöterveysohjelman päätavoitteena oli selvittää ympäristöterveydenhuollon tila ja resurssit Vakka-Suomessa sekä suunnitella ja lisätä ympäristöterveydenhuollon yhteistyötä.

#### Vesihuolto

Eteläisen Vakka-Suomen yhdysvesijohdon rakentaminen käynnistyi 1987 ja hanke valmistui vuonna 1994. Siihen osallistuivat Uusikaupunki, Vehmaa, Taivassalo ja Kustavi sekä valtio. Kokonaiskustannukset olivat 21 milj. mk.

Vuonna 1994 laajennettiin vesihuoltoyhteistyötä Pyhärannan suuntaan, jolloin valmistuivat sekä yhdysvesijohto että siirtoviemäri. Tämän hankkeen kokonaiskustannukset olivat 2,5 milj. mk. Hankkeeseen osallistui myös valtio.

Lounais-Suomen ympäristökeskuksen toimesta on tehty Pohjoisen Vakka-Suomen vedenhankinnan yleissuunnitelma vuonna 1996. Tähän suunnitelmaan osallistuivat Varsinais-Suomen liitto, Laitila, Uusikaupunki, Rauma ja Pyhäranta. Hanketta on toteutettu vain Laitilan alueella.

Laitilan ja Uudenkaupungin välisestä siirtoviemäristä ja vesijohdosta valmistui vuonna 1996 teknistä taloudellista selvitys. Siirtoviemäri ja -vesijohto välillä Mynämäki – Raisio on rakenteilla.

#### Jätehuolto

Uusikaupunki, Laitila, Pyhäranta, Kustavi, Vehmaa, Taivassalo ja Iniö teettivät 1997 jätehuollon kehittämissuunnitelman. Kuntien jätteet käsitellään Uudenkaupungin Munaistenmetsän kaatopaikalla. Uudellakaupungilla on jätehuoltoyhteistyösopimus Laitilan, Pyhärannan, Vehmaan, Kustavin, Taivassalon, Iniön, Brändön ja Finströmin kanssa. Kunnat järjestävät yhdessä myös ongelmajäte- ja romunkeräystempauksia. Jätehuoltoyhteistyö Mynämäen, Mietoisten ja Lounaisrannikon jätehuollon kuntayhtymän kesken alkaa 2002 alusta.

## 5.2.

### Nelikentästä strategiaksi

Vakka-Suomen vahvuuksia on sen monimuotoinen ja puhdas luonnonympäristö, joka ulottuu ulkomereltä Kurjenrahkan kansallispuiston suoalueille. Alueen kulttuuriympäristö on rikas ja kertoo pitkästä perinteestä. Seutukunnassa on vielä elintilaa ja rauhaa. Hyvän infrastruktuurin piirissä on rakennusmaata käytettävissä. Seutukunnan tontti- ja toimitilatarjonta on monipuolista. Asumis- ja toimitilakustannukset ovat edulliset. Uudenkaupungin satama palveluineen luo sijoittumismahdollisuuden monelle yritykselle. Seutukunnan työpaikkarakente on monipuolinen.

Fyysisen toimintaympäristön heikkoutena voidaan pitää asuntokannan ikää ja yksipuolisuutta. Alueen väestöpohja on liian pieni. Merkittävin heikkous on alueen sijainti, liikenneyhteydet ja julkisten liikenneyhteyksien puute.

Mahdollisuuksia tarjoaa alueen luonnonympäristön entistä parempi hyväksikäyttö asumisessa ja yrittämisessä kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Myös seutukunnan sijainti lähellä Turku, Satakunnan teollisuuskeskuksia ja Ahvenanmaata tarjoaa mahdollisuuksia yritystoiminnalle, asumiselle, viihtymiselle ja oppimisen kehittämiseksi.

Suurimpana uhkana on, että liikenneyhteyksien kehitys pysähtyy eikä riittävän hyvätasoisia logistisia palveluja pystytä tarjoamaan yrityksille. Merkittävän riskin muodostaa myös ympäristön pilaantuminen, vesistöjen rehevöityminen ja rakennetun ympäristön rappeutuminen.

Mahdollisuus voidaan muuttaa hyödyksi vahvuudella silloin, kun alueen infrastruktuuri saadaan pidettyä hyvässä kunnossa niin, että pystytään houkuttelemaan uusia asukkaita ja uutta yritystoimintaa.

Turun läheisyyttä voidaan käyttää hyväksi uusien asukkaiden ja yritysten houkuttelussa, kun pidetään huolta siitä, että kulkemiseen liittyvä infrastruktuuri ja palvelut ovat hyvässä kunnossa.

Heikkous voidaan torjua vahvuudella, kun kasvatetaan asukas pohjaa käyttämällä valttina alueen merellisyyttä ja monimuotoisuutta. Yksipuolisen ja vanhan asutuskannan heikkous voidaan poistaa parantamalla tontti- ja asuntotarjontaa, huolehtimalla infrastruktuurista ja korostamalla tarjonnan edullisuutta.

Satama on yksi vahvuus alueen liikenneyhteyksissä. Sataman maaliikenneyhteyksien tarve toimii lisäperusteluna niiden kehittämiseksi.

Katastrofialueella ollaan jos liikenneyhteyksien kehittäminen pysähtyy.

Fyysisen toimintaympäristön kehittämisen tavoitteena on, että seutukunnassa on hyvä asua, tehdä työtä ja viihtyä.

### 5.3. Toimenpiteet

#### 1. Teknisen ja ympäristötoimen palvelutuotannon yhteistyö ja yleiskaavatasoinen seutukuntakaava

Toimenpiteen tavoitteena on monipuolisen asiantuntemuksen hyväksikäyttö, toiminnan taloudellisuuden parantaminen sekä yritysten ja asukkaiden palvelun parantaminen. Tätä varten käynnistetään selvitys, jonka tarkoituksena on yhteisen palvelustrategian luominen toimialalle. Selvitykseen käytetään aluekeskusohjelman ensimmäisen vuoden siemenrahoitusta.

Palveluiden uudelleen järjestäminen antaa mahdollisuuden hallintotyön kehittämiseen ja henkilöstön erikoistumiseen ympäristönsuojelussa, ympäristöterveydenhuollossa, rakennusvalvonnassa ja muissa teknisissä palveluissa. Uudenkaupungin suhteellisen laaja rakennuttamispalvelu voidaan saattaa yhteistyöllä muidenkin kuntien käyttöön.

Jätehuolto kehitetään yhteiseksi joko osakeyhtiönä tai kuntayhtymänä. Kaatopaikan lisäksi yhteistyö ulotetaan myös jätteiden keräilyyn ja kuljetukseen.

Veden toimittamisesta ja jäteveden puhdistuksesta laaditaan yhteinen yleisuunnitelma toiminnallisen yhteistyön kehittämiseksi pitkällä tähtäyksellä. Samalla huolehditaan seutukunnan vesihuollon kriisiajan valmiudesta.

Teknisten palveluiden hankintayhteistyötä tehostetaan.

Vakka-Suomen seudun kuntien ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon viranhaltijat tekevät yhteistyötä mm. yhteisten projektien ja viranhaltijoiden työkokouksien muodossa. Yhteinen toimielin mahdollistaisi viranhaltijoiden erikoistumisen ja valvonnan yhtenäistämisen alueella.

Maankäytönsuunnittelussa tavoitteena on yleiskaavatasoinen seutukuntakaava. Samalla pyritään kaavamääräysten yhtenäistämiseen koko alueella. Yhteistyö toteutetaan neuvottelemalla ympäristöministeriön kanssa sellaisesta aluearkkitehtitoiminnan kokeilusta, jossa kaikki seutukunnan kunnat saavat olla mukana. Kokeiluun liitetään myös yhteistyö yliopiston kanssa.

Vastuu asiassa on seutukunnan teknisellä jaostolla. Toteutus ajoittuu vuosille 2001-2006. Yhteistyö alkaa välittömästi maankäytönsuunnittelusta, jossa pyritään käyttämään hyväksi aluearkkitehtitoimintaan osoitettua rahoitusta. Muilta osin organisoituminen hoidetaan kuntien rahoituksella.

## 2. Seutuverkko

Vakka-Suomi on koko tavoite 2-ohjelmakauden kehittänyt määrätietoisesti tietoyhteiskunnan toteutumisen edellytyksiä alueellaan. Sähköistä kauppaa ja yritysten verkottumista on kehitetty useammassa hankkeessa. Turun kauppakorkeakoulun Paneurooppa-instituutin kanssa toteutettu, perusteita rakentanut Vakka-Suomen tietoyhteiskunta-hanke on valittu Suomen kahdeksan parhaimman EAKR-rahoitteisen tietoyhteiskuntaprojektin joukkoon.

Seutukunnan uuden yhteisen hankkeen avulla turvataan hyvät ja kohtuuhintaiset tietoliikenneyhteydet sekä alueen yritystoiminnalle että julkisille organisaatioille. Hankkeen selvitysvaihe toteutetaan syksyyn 2001 mennessä. Selvitysvaiheen perusteella ryhdytään tarvittaviin kehittämistoimenpiteisiin.

Selvitysvaiheen jälkeen toteutettavan hankkeen tavoitteena on saada seudun kuntien käyttöön sellaiset tietoliikenneyhteydet, jotka mahdollistavat nykyistä helpommin ja taloudellisemmin asioiden yhteisen hoidon verkon avulla. Seutuverkko tukee palvelutuotannon yhteistyön kehittämistä.

Myös alueen lukiot ovat olleet kiinnostuneita tietoliikenneyhteyksien sellaisesta kehittämisestä, mikä mahdollistaisi kurssitarjonnan laajentamisen verkko-opiskelun avulla.

Kansalaisten asiointia helpotetaan seutuverkon avulla ottamalla käyttöön sähköiset lomakkeet ja muut sähköisen asiointin muodot. Toiminta luo myös edellytykset tarjota valtion hallinnon palveluja niilläkin alueilla, joista palvelu on fyysisesti siirtynyt

kauemmas. Seutuverkkoon luodaan myös tehokas kunnallisen ja seutukunnallisen päätöksenteon vuorovaikutteinen tiedotusjärjestelmä.

Toimitila- ja tonttirekisterin hyväksikäytön kehittämisen tavoitteena on tehokas tiedottaminen potentiaalisille asukkaille ja alueelle sijoittumista harkitseville yrityksille. Markkinoimalla yhteisesti isompaa ja monipuolisempaa aluetta kohotetaan seutukunnan imagoa ja saadaan useammanlaiset yritykset kiinnostumaan tarjonnasta. Menettely lisää palvelun taloudellisuutta.

Seutukunnalle laaditaan yhteinen paikkatietostrategia ja perustetaan sen pohjalta yhteinen toimitila- ja tonttirekisteri. Rekisteriin perustuen luodaan aktiivinen toimitilojen ja tonttien markkinointikanava verkkoon. Rekisteriin liitetään myöhemmin myös matkailu- ja luontokohteet. Aineisto muokataan sellaiseksi, että siitä saadaan helposti materiaali esitteisiin ja erilaisiin esiintymisiin. Toimenpide toteutetaan yhteistyössä yliopiston kanssa.

Toimenpiteen tuloksena saadaan alueelle lisää yrityksiä ja asukkaita, alueen tunnettavuus paranee, alueen markkinoinnin ilme saadaan monipuoliseksi, tehokkaaksi ja ammatilliseksi samalla kun luodaan monikäyttöinen tietoaaineisto.

Rekisterien hyväksikäytön osalta toimenpide toteutetaan osana tavoite 2-ohjelmasta rahoitettavaa seutukunnan yhteistä markkinointihanketta. Rahoitus on saatu maakuntaliitolta. Toiminta käynnistyy syksyllä 2001.

### 3. Liikenneyhteyksien turvaaminen

Yhteistyön tavoitteena on Vakka-Suomen liikenneyhteyksien palvelutason nostaminen.

Seutukunta määrittelee yhteisen liikenneyhteyksien kehittämisstrategian, jonka pohjalta se hyväksyy yhteiset kriteerit, joiden avulla yksittäiset hankkeet asetetaan tärkeysjärjestykseen. Kriteereissä korostetaan yhteyksien vaikutusta työpaikkojen syntymiseen ja yritystoiminnan edellytyksiin alueella. Keskittymällä tärkeimpien hankkeiden lobbaukseen saadaan paremmin turvattua seutukunnan ehdotusten läpimeno valtion budjetissa.

Seutukunnan kannalta tärkeimmät liikenneyhteydet ovat valtatie 8:n välityskyvyn parantaminen ja tien rakentaminen moottoriliikennetienä Vakka-Suomeen, Uudenkaupungin sataman kehittymisedellytysten turvaaminen ja sen väylien kunnosta huolehtiminen ja rautatien palvelukyvyyn kehittäminen ja radan sähköistäminen.

Rautatiellä, merikuljetusmahdollisuuksilla ja valtatie 8:n välityskyvyllä on erityisen suuri merkitys seutukunnan teollisuudelle.

Turun uloimman kehätien muodostaa Haku-tie (Halikko-Kustavi), joka toimisi osana seutukunnan pääkaupunkiseudun yhteyksiä ja toisaalta osana Ahvenanmaan sisämaan yhteyksistä. Seutukunnan kannalta tämän tien merkityksellisin on yhteys välillä Mietoinen-Mynämäki-Aura.

Kustavin tie on myös osa maakunnan Ahvenanmaan yhteyksiä ja siten sen kunnostuksen jatkamisella Taivassalon ja Kustavin alueilla on erityisesti matkailullista merkitystä.

Vastuu toimenpiteistä on seutukunnan työvaliokunnalla ja teknisellä jaostolla. Hanketyö käynnistetään välittömästi.

Liikenneyhteyksien kehittäminen, erityisesti valtatie 8 osalta parantaa seutukunnan edellytyksiä toimia siltana toisaalta Turun aluekeskuksen ja toisaalta Rauman ja Porin aluekeskusten välillä. Vakka-Suomen, Rauman seudun ja Porin aluekeskusten intressissä on kehittää valtatie 8 sujuvaksi ja hyvin toimivaksi länsi-rannikon alueet yhdistäväksi väyläksi ja saattaa se osaksi Euroopan laajuista Ten-verkkoa.

Samoin satamien toimintaedellytysten turvaaminen on kaikkien kolmen aluekeskuksen yhteinen tavoite.

#### 4. Joukkoliikenteen kehittäminen

Hyvien joukkoliikennepalvelujen järjestämisen tavoitteena on lisätä alueen sosiaalista eheyttä ja helpottaa alueella asumista ilman omaa henkilöautoa.

Toimenpiteessä laaditaan seutukunnalle yhteinen sekä ulkoisen että sisäisen joukkoliikenteen kehittämisstrategia.

Toimenpiteen tavoitteena on joustavien kulkemismahdollisuuksien luominen alueen väestölle. Toimenpiteessä etsitään ja kokeillaan uusia joukkoliikenteen toimintamalleja. Se toteutetaan yhteistyössä korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa. Liikkeelle lähtö tapahtuu laajentamalla Uudessakaupungissa menossa oleva kokeilu koko seutukuntaa koskevaksi.

Toimenpiteeseen haetaan rahoitusta lääninhallitukselta. Toimenpide käynnistyy vuoden 2002 alussa. Vastuuorganisaationa on Uusikaupunki.

#### 5. Ihmisen toiminnan ja luonnon välinen tasapaino Selkämeren alueella - Selkämeren kansallispuistoselvitys

Kustavin, Uudenkaupungin ja Pyhärannan edustalle esitetyn kansallispuiston toteuttavuusselvitykseen on saatu rahoitus tavoite 2 -ohjelmasta. Tavoitteena on selvittää ehdotetun kansallispuistoalueen kehittämisvaihtoehdot, mahdollisen kansallispuiston merkitys kuntien elinkeinoelämälle ja asukkaille sekä alueella toimivien yhteistyömahdollisuudet.

Hanketta on toteutettu yhteistyössä mm. Rauman edustan aluetta koskevan kansallispuistohankkeen kanssa ja yhtenä tavoitteena on selvittää esitettyjen kansallispuistohankkeiden yhdistämistä. Hankkeiden tarkoituksena on Selkämeren luonnonsuojelun edistäminen, luontomatkailun ohjaaminen ja alueen elinkeinon kehittäminen.

Selvityksen valmistuttua Vakka-Suomi kehittää omalla alueellaan Selkämerelle sijoituvia toimintoja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti erityiskehittämisalueena yhteistyössä ympäristökeskuksen ja TE-keskuksen kalatalousosaston kanssa.

Vakka-Suomen ja Rauman seutujen toimenpiteet on syytä sovittaa yhteen siten, että toteuttamisvaiheet eivät ole ristiriidassa toistensa kanssa.

Yhteistyö liittyy Rauman seudun aluekeskuksen kehittämisohjelman toimenpiteeseen 4.5.5.

## **6. NELJÄS TOIMINTALINJA HYVINVOINNIN JA SOSIAALISESTI KESTÄVÄN KEHITYKSEN MERKITYS VAKKA-SUOMEN ELINVOIMAN KEHITYKSELLE**

### **6.1. Toimenpiteet**

#### 1. Seutukunnan hyvinvointipoliittinen ohjelma

Länsi-Suomen lääninhallituksen vetämässä Syke-projektissa on tarkoitus laatia maakunnan hyvinvointipoliittinen ohjelma. Vakka-Suomen seutukunta laatii osana tätä prosessia ja osana aluekeskusohjelmaa oman hyvinvointipoliittisen ohjelman. Siinä tarkastellaan laaja-alaisesti kaikkia niitä tekijöitä, jotka yhdessä muodostavat hyvinvoivan Vakka-Suomen.

Ohjelman laadinta käynnistetään jo vuoden 2001 puolella ja se valmistuu vuoden 2002 loppuun mennessä. Ohjelma tukee aluekeskusohjelman toteuttamista seuraavina vuosina hyvinvointiin liittyvien tekijöiden osalta.

Lääninhallituksen projektin kanssa tehtävä tiivis yhteistyö varmistaa ohjelman koordinoinnin Varsinais-Suomessa ja aluekeskusohjelman seuraavassa kohdassa todetut liittymäkohdat Rauman ja Porin aluekeskusohjelmiin koordinaation näiden alueiden kehittämistyön kanssa.

#### 2. Sosiaalitoimen pilotti

Valtakuntaan on sosiaali- ja terveysministeriön toimesta syntyneessä kattavassa sosiaalitoimen osaamiskeskusten verkosto. Vakka-Suomi pilotoi seutukunnan ja Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen välistä yhteistyötä tavoitteenaan toiminnan jalkauttaminen hankkeen avulla. Kolmivuotiseen hankkeeseen palkataan päätoiminen henkilö, jonka tehtävänä on luoda seutukunnan toimijoille yhteyksiä turkulaisiin korkeakouluihin osaamiskeskuksen lisäksi ja kehittää sosiaalitoimen keskinäistä yhteistyötä ja edistää parhaiden käytäntöjen siirtoa.

Hanke on hakenut rahoitusta maakuntaliitolta tavoite 2-ohjelman tpk:sta 2.2. Omaraahoitusosuudesta vastaavat kunnat.

Tarkoitus on, että toiminta muodostuu kuntien kannalta niin hyödylliseksi, että sitä jatketaan hankekauden jälkeen. Tämän hankkeen avulla Vakka-Suomen on mahdollista kiinnittyä myös Satakunnassa tällä alalla tehtävään kehittämistyöhön.

Eryityisesti Vakka-Suomea kiinnostavat Porin kaupunkiseudun aluekeskusohjelmassa esitellyt varhaiskasvatuksen kehittäminen Rauman opettajakoulutuslaitoksen kanssa ja perustettava Turun ja Jyväskylän yliopistojen kanssa yhteistyötä tekevä vanhustyön tutkimus- ja kehittämiskeskus. Yhteistyön sisältönä voi olla kehittämistoimenpiteiden kokeilu ja tutkimustulosten soveltaminen Vakka-Suomessa.

Yhteistyö liittyy Porin kaupunkiseudun aluekeskuksen kehittämisohjelman toimintalinjan Hyvinvointipalvelut toimenpiteisiin 2 ja 3.

### 3. Syrjäytymisen ehkäisy

Koko seutukunnan alueella toimivan Kasimajakka-hankkeen avulla hoidetaan pitkäaikaistyöttömien syrjäytymisen ehkäisy siten, että kukin pitkäaikaistyötön saa hänelle yksilöllisesti räätälöidyn tukiratkaisun, joka ohjaa joko työkokeiluun ja sitä kautta työllistymiseen ensisijaisesti yrityksiin tai sellaiseen eläke- tms. ratkaisuun, joka on hänen kannaltaan tarkoituksenmukainen. Hankkeen vastuuorganisaatio on Uudenkaupungin kaupunki ja sen rahoittaa TE-keskuksen työvoimaosasto tavoite 2-ohjelmasta. Lisäksi seutukunta pyrkii saamaan toiminnan edelleen kehittämistä varten Equal-yhteisöaloite-hankkeen seuraavalla hakukierroksella.

Väestöryhmien syrjäytymiskehitystä ehkäistään myös lisäämällä seutukunnan sosiaalitoimien keskinäistä yhteistyötä ja eri viranomaisten välistä verkottumista. Tämä toiminta tapahtuu kuntien sosiaalitoimien normaalilla budjettirahoituksella. Vastuuorganisaatio on seutukunnan työvaliokunnan sosiaalijaosto. Toiminnassa pyritään tiiviiseen yhteistyöhön Turussa käynnistymässä olevan sosiaalialan osaamiskeskuksen kanssa.

Rauman seudulla toimivilla syrjäytymisen ehkäisyyn liittyvillä hankkeilla on kaikilla vastinparinsa Vakka-Suomessa. Tästä syystä yhteistyö on mahdollista ainakin hankkeiden vetäjien kokemusten vaihtoehtona. Koska kummallakin alueella hankkeiden kautta tehdään työtä, jolle pitäisi löytyä pysyviä rahoitusratkaisuja, alueet hyötyisivät myös hankkeita vetävien organisaatioiden yhteistyöstä.

### 4. Nuoriin kohdistuvat toimenpiteet

Tällä hetkellä nuorten työhön sijoittumista tuetaan työpajatoiminnan avulla Laitilassa. Nuorten työpajatoimintaa on menestyksellisesti kokeiltu myös Uudessakaupungissa ja Mynämäessä. Toiminta on kuitenkin päättynyt, kun sille ei ole pystytty löytämään pysyvää rahoitusta. Aluekeskusohjelman yhteydessä selvitetään kokonaisvaltaisesti nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn liittyvät tarvittavat toimenpiteet ja laaditaan selvitykseen perustuva kehittämisohjelma, jonka avulla etsitään soveltuvat rahoituslähteet.

Nuorten syrjäytymistä ehkäistään myös liittämällä ammatilliseen koulutukseen osioita, jotka tukevat opinnoissa menestymistä Novidassa on käynnistymässä ammatillisen kymppiluokan kokeilu, jossa nuori voi hakeutua ammatilliseen koulutukseen ilman, että hän vielä tietää, millä linjalla hän haluaa opiskella. Syrjäytymisuhan alaiselle nuorelle tarjotaan täten mahdollisuus vuoden aikana kokeilla useampia linjoja ja valita kokeilun avulla niistä mieluisin. Novida tarjoaa paikkoja tällaiseen koulutukseen seutukunnan laajuisesti. Kokeilun rahoittaa opetusministeriö.

Uudessakaupungissa on lisäksi menossa koulun keskeyttämisen ehkäisyyn liittyviä hankkeita sekä ammatillisessa koulutuksessa että yläasteella. Toiminta on tarkoitus laajentaa koko seutukuntaan.

Toiminnan kehittämisessä tehdään yhteistyötä Rauman opettajankoulutuslaitoksen asiantuntijoiden kanssa ja Satakuntaan syntyvässä olevan kasvatustieteen osamiskeskuksen kanssa.

### 5. Terveystieteiden yhteinen kehittäminen

Hyvin toimiva terveydenhuolto on olennainen osa seutukunnan elinvoimaa ja myös osa sen vetovoimatekijöitä. Seutukunnassa toimii neljä terveyskeskusta, joista kolme on kuntayhtymiä. Vakka-Suomen aluesairaala sijaitsee Uudessa-kaupungissa. Mynämäen ja Mietoisten kunnat ovat mukana Rasion aluesairaalan toiminnassa ja Pyhärannan kunta käyttää Rauman aluesairaalan palveluja. Seutukunnassa on selvä tarve lisätä terveydenhuollon organisaatioiden välistä ja niiden peruskuntien kanssa tekemää yhteistyötä.

Periaatteet terveydenhuollon yhteistyössä ovat

1. yhteistyön kehittäminen perusterveydenhuollon palvelutuotannossa ja aluesairaala- ja perusterveydenhuollon palvelujen yhteinen kehittäminen
2. väestön luonnollisten liikkumissuuntien mukaisen palvelutarjonnan käytön mahdollistaminen.

Seutukunta käynnistää osana aluekeskusohjelmaa välittömästi vuoden 2002 alussa selvityksen terveydenhuollon yhteistyön kehittämisestä. Aluekeskusohjelman ensimmäisen vuoden siemenrahasta käytetään osa kyseisen selvityksen tekemiseen.

## 6. Osallisuuden kehittäminen

Seutukunta kehittää eri ryhmien osallisuutta päätöksentekoon ja kehittämiseen aluekeskusohjelmaan perustuen. Osallisuutta on käsitelty kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien, poliittisten luottamushenkilöiden päätöksentekoon osallistumisen ja elinkeinoelämän edustajien osallistumismahdollisuuksien näkökulmasta ohjelman laadintaprosessin aikana ja ohjelmaa toteutettaessa.

Kuntalaisille on luotu ohjelmatyössä mahdollisuus verkko-osallistumiseen siten, että alkuperäinen aluekeskusohjelmaehdotus on ollut luettavissa verkossa ja sitä on pyydetty kommentoimaan annettuun sähköpostiosoitteeseen. Paikallislehdet ja kaapelitelevisiot ovat tiedottaneet mahdollisuudesta. Lehdet ovat myös avanneet yleisönosastonsa ohjelman kommentointia varten. Aluekeskusohjelmaehdotuksen täydennys saatetaan saman keskustelun piiriin, kun työvaliokunta on tehnyt siitä ehdotuksen. Työvaliokunnan ehdotuksesta seutukuntakokouksen päätökseen jää aikaa kommentointiin kolme viikkoa.

Laitilassa on tehty 27.09.2001 päivätty kuntalaisaloite, jossa esitetään kuntien yhteisen tietohallinnon kehittämisen liittämistä osaksi aluekeskusohjelmaa. Kuntalaisaloitteessa esitetyt asiat sisältyvät aluekeskusohjelman seutuverkko-hankeeseen, jonka avulla on tarkoitus pysyvästi kehittää kuntalaisten verkko-osallistumismahdollisuuksia.

Alueella ilmestyvissä paikallislehdissä on ollut useita artikkeleita aluekeskusohjelmasta. Seutukunnassa ilmestyy useita lehtiä, jotka kirjoittavat aktiivisesti suhteellisen pienistäkin asioista verrattuna seutuihin, joissa ilmestyy vain iso maakuntalehti. Lisäksi kaksi kaapelitelevisiota tiedottaa kunnallisesta päätöksenteosta on-line periaatteella.

Aluekeskuksen tiedotuspolitiikan periaatteena on avoimuus.

Aluekeskusohjelman toteutuksessa kokeillaan yhteistyötä seutukunnan kattavan kansalaisopistoverkon kanssa luomalla kuntalaisille mahdollisuuden osallistua

asukkaiden kannalta keskeisimpien aluekeskusohjelmahankkeiden kuten esim. hyvinvointipoliittisen ohjelman laatimiseen.

Poliittiset päätöksentekijät ovat olleet tiiviisti mukana aluekeskusohjelman laadinnassa, varsinkin sen täydennysvaiheessa. Varsinaista ohjelmaehdotusta kirjoitettaessa työvaliokunnan työskentelyyn osallistuivat seutukuntakokouksen puheenjohtajat ja ohjelmasta keskusteltiin kahdessa seutukuntakokouksessa. Ohjelmaehdotus hyväksyttiin yhtä pitävin päätöksin kaikkien kuntien kunnanhallituksissa.

Täydennykseen liittyvässä ohjelmatyössä on päätöksentekijöille järjestetty seuraavat tilaisuudet

- 28.08. seminaari kuntien luottamushenkilöjohdolle
- 10.10. kunnanhallitusten puheenjohtajiston tapaaminen
- 06.11. seutukuntakokousedustajien koulutustilaisuus.

Lisäksi useiden kuntien päätöksentekielimet ovat järjestäneet erilaisia iltakoulutyyppejä tilaisuuksia ohjelman täydennykseen liittyen.

Ohjelma hyväksytään kaikissa kunnissa kunnanhallitusten esittelyyn perustuen kunnanvaltuustoissa viikolla 48. Seutukunnan lopullisen päätöksen tekee seutukuntakokous 28.11. 2001.

Seutukunta luo aluekeskusohjelman avulla itselleen pysyvän, poliittisesti edustavan päätöksentekojärjestelmän kevyen, toimialaltaan yleisen kuntayhtymän muodossa. Kuntayhtymää perustettaessa huolehditaan siitä, että sen toimintamuodot mahdollistavat tiiviin yhteyden peruskuntien päätöksentekoon.

Elinkeinoelämän osallisuus on turvattu ohjelmatyössä järjestämällä ohjelmaehdotuksesta yhteinen keskustelutilaisuus kauppamariosaston kanssa. Tilaisuuteen pyydettiin ohjelmaa kommentoivat alustukset elinkeinoelämän edustajilta. Lisäksi ohjelmaehdotuksesta on järjestetty yhteinen keskustelutilaisuus yrittäjäyhdistysten kanssa.

Pysyvästi elinkeinoelämän vaikutusmahdollisuudet aluekeskuksen toimintaan turvataan luomalla kaksi kertaa vuodessa kokoontuva neuvottelukunta. Siihen kutsutaan monipuolisesti elinkeinoelämän edustajia. Aluekeskuksen puolesta yhteistyöhön osallistuvat sekä hallitus että työvaliokunta. Jäsenyys neuvottelukunnassa pyritään muodostamaan siten pitkäaikaiseksi, että se luo mahdollisuuden syvällisen käsityksen muodostamiseen

Osallistumisjärjestelmien kehittämiseen käytetään osa aluekeskusohjelman rahoituksesta.

## **7. OHJELMAN TOTEUTTAMINEN**

### **7.1. Seutukunnan organisoituminen**

#### Tausta

Seutukunta on tehnyt yhteistyötä sopimusperusteisesti jo vuodesta 1983. Yhteistyön perinteet ovat siis poikkeuksellisen pitkät. Vakka-Suomen aluetoimikunta perustettiin kyseisenä vuonna kuntien valtuustojen yhtäpitävin päätöksin. Samalla sille hyväksyttiin säännöt. Yhteinen organisaatio oli kaksitasoinen: Aluetoimikunnan muodostivat poliittiset päätöksentekijät ja työvaliokunta muodostui nykyiseen tapaan kunnanjohtajista.

Aluetoimikunnan tärkeimpiä tehtäviä oli aloitteiden tekeminen, lausuntojen antaminen, kuntien yhteistyön edistäminen, yhteisesiintymiset ja Vakka-Suomen alueen markkinointi.

Yhteistyö on painottunut ohjelmaperusteiseen elinkeinojen kehittämistyöhön vuodesta 1994, jolloin seutukunta ensimmäisen kerran määriteltiin kansalliseksi rakennemuutosalueeksi. Ensimmäisen EU:n ohjelmakauden aikana kaksi seutukunnan kunnista kuului 5b-alueeseen muiden muodostaessa Varsinais-Suomen ai-noan tavoite 2-alueen.

Seudulla on ollut yhteinen elinkeinojen kehittämisohjelma vuodesta 1994. Ensimmäinen seutukunnan yhteinen kunnallisen palvelutuotannon kehittämisohjelma laadittiin jo yhdeksänkymmentäluvun alussa.

#### Nykytila

Seutukunnalla on jo pitkään ollut olemassa yhteinen organisaatio. Poliittiset päätöksentekijät koontuvat yhteen seutukuntakokouksena kahdesti vuodessa tehtäväänsä mm. kehittämissuunnitelman hyväksyminen ja sen toteutumisen seuranta. Kokouksessa on viisi edustajaa kustakin kunnasta.

Käytännön toiminnasta vastaa kunnanjohtajista ja seutukuntakokouksen puheenjohtajistosta muodostuva työvaliokunta, joka kokoontuu vähintään kuukausittain. Työvaliokunta käsittelee ohjelmaperusteiseen kehittämistyöhön liittyvien asioiden lisäksi myös kunnallisen palvelutuotannon yhteisiä asioita ja huolehtii seutukunnan edunvalvonnasta.

Työvaliokunnan ohjauksessa toimivat kunnan päätoimintoja vastaavat kaikkien kuntien viranhaltijoista muodostuvat jaostot.

Yhteisiin hankkeisiin sitoutuminen tapahtuu työvaliokunnassa. Kunnat varautuvat hankerahoitukseen budjeteissaan. Omaa budjettia seutukunnalla ei ole, vaan yhteiset kustannukset jaetaan tavallisesti asukasmäärän suhteessa.

Seutukunta ostaa ohjelmaperusteisen elinkeinojen kehittämistyön Vakka-Suomen Kehityskeskus Oy:ltä, jossa seudun kuntien lisäksi on omistajana kauppakamariosasto. Ohjelmatyön kokonaisuuteen kuuluu osallistuminen maakuntatasoisten ohjelmien laadintaan, ohjelmien seutukunnassa tapahtuvan hyväksikäytön varmistaminen, seutukunnan omien ohjelmien kirjoittaminen, hankkeiden koordinointi ja hankkeistus. Kehityskeskus hoitaa lisäksi mm. maaseudun yritys- ja hankeneuvontaa sekä toimii hallinnoijana tai toteuttajana seutukunnan yhteisissä hankkeissa.

Aloittavien yritysten neuvonnasta vastaa yhdistyksenä toimiva Vakka-Suomen Uusyrityskeskus, joka on osa valtakunnallista verkostoa.

Kauppakamariosasto on ensimmäisestä ohjelmakaudesta lähtien ollut aktiivisesti mukana kehittämistyössä osallistumalla sen työstämiseen ja hallinnoimalla yrityssektorin hankeasiamiehen toimintaa.

Myös yrittäjäjärjestöt ovat yhteistyössä oppilaitosten ja kuntien kanssa toteuttaneet useita kehittämis- ja koulutushankkeita mm. erittäin laajan naisyrittäjyys-hankkeen.

Työvaliokunta vastaa kehittämistyötä tekevien organisaatioiden toiminnan koordinoinnista. Eri tahot pitävät myös säännöllisesti yhteyttä keskenään ja seutukunnan oppilaitosten ja työhallinnon yksiköiden kanssa.

## Tavoite

Seutukunta perustaa aluekeskusohjelman toteuttamista ja muuta erikseen sovitavaa yhteistyötä varten toimialaltaan yleisen, yksitoimielimisen kuntayhtymän. Tavoitteena on, että organisaatio voi aloittaa tehtävässään alkuvuodesta 2002.

Kuntayhtymän johtoon valitaan kuntalain määräykset täyttävä kuntayhtymän hallitus. Hallituksen kokoonpano vastaa poliittisesti seutukunnan alueen kunnallisvaalien tulosta. Hallitukseen valitaan joka kunnasta vähintään yksi edustaja. Tavoitteena on, että hallituksen jäsenet edustavat kuntien keskeisiä päätöksentekijöitä. Hallituksen koko pyritään pitämään sellaisena, että toimielimen työkyky säilyy.

Jotta uuden organisaation kontaktipinta peruskunnan päättäjiin muodostuu mahdollisimman laajaksi, kuntayhtymän organisaatioon liitetään kokoonpanoltaan nykyistä seutukuntakokousta vastaava seutukuntaneuvosto, joka kokoontuu kahdesti vuodessa koulutustyyppiseen tilaisuuteen. Seutukunnan kehittämisstrategioiden työstäminen kuuluu neuvostolle.

Kuntayhtymän hallituksen päätösvaltaan kuuluu

- aluekeskusohjelman toteuttaminen
- seutukunnan ohjelmaperusteisen elinkeinojen kehittämistyön ohjaaminen
- seutukunnan edunvalvonta ja aluekeskusohjelman mukainen neuvottelumenettely valtion viranomaisten kanssa
- seutukunnan lausuntojen antaminen
- suhteet muihin seutukuntiin ja niiden kanssa tehtävä yhteistyö
- yhteistyön kehittäminen kuntien palvelutuotannossa
- yhteisen hankerahoituksen käyttö
- sille kuntien erillisillä päätöksillä siirretyistä kunnallisen palvelutuotannon tehtävistä huolehtiminen ja
- seutukuntaan palkattavien henkilöiden valitseminen.

Asiat hallitukselle valmistelee seutukunnan kunnanjohtajien muodostama työvaliokunta, jonka puheenjohtaja toimii esittelijänä. Aluekeskusohjelman toteutuksen osalta valmisteluun osallistuvat ohjelmatyöhön palkatut henkilöt.

Pelissäntöinä siirrettäessä toimintoja uudelle organisaatiolle noudatetaan seuraavaa

- kehittäminen tapahtuu kuntien itsenäisyyttä kunnioittaen
- kunta tekee erikseen päätöksen kunkin toiminnon siirtämisestä yhteiselle organisaatiolle, jonka toimipisteitä voi olla kaikissa kunnissa
- kunta osallistuu vain niiden toimintojen kustannuksiin, joissa se on mukana

- palvelutuotannon järjestämisessä otetaan huomioon eri väestöryhmien luonnolliset liikkumisalueet
- yhteinen organisaatio voi paitsi järjestää myös ostaa palveluja ulkopuolisilta organisaatioilta.

Seutukunta tiivistää eri alojen viranhaltijoista muodostuvien jaostojen työskentelyä ja lisää työvaliokunnan ohjausta niiden työssä. Jaostojen kokoonpano tarkistetaan tarpeellisilta osin siten, että jaostot voivat muodostua keskeisiksi kunnallisen palvelutuotannon alueella tehtävää yhteistyötä kehittäviksi organisaatioiksi.

Jaostoja täydennetään jakamalla sosiaali- ja terveystoiminta kahteen osaan ja perustamalla erillinen jaosto huolehtimaan seutukunnan yhteistyöstä lähialueiden kanssa. Työvaliokunta voi perustaa jaostoja harkintansa mukaan.

Seutukunnan elinkeinotoimeen liittyvät asiat hoidetaan alla esitetyn työnjaon mukaisesti. Puitesopimusta on selostettu laajemmin ensimmäisen toimintalinjan ensimmäisessä toimenpiteessä s. 14.

- ohjelmaperusteinen elinkeinon kehitystyö (seutukunnan päätöksenteko- ja valmisteluelimet, toteuttajana Vakka-Suomen Kehityskeskus Oy)
- yhteinen markkinointi (seutukunnan päätöksenteko- ja valmisteluelimet , toteuttajana Vakka-Suomen Kehityskeskus Oy)
- hankkeiden kautta tapahtuva kehittäminen (seutukunnan päätöksenteko- ja valmisteluelimet, toteuttajana eri toimijat puitesopimuksen mukaisesti)
- yritysten kehittämisen erityispalvelut (ohjausvalta seutukunnan päätöksenteko- ja valmisteluelimillä, toteuttajana osaamiskeskittymät ja muut toimijat)
- aloittavien yritysten neuvonta (ohjausvalta seutukunnan päätöksenteko- ja valmisteluelimillä, toteuttajana Vakka-Suomen Uusyrityskeskus ry)
- maaseudun yritysneuvonta (ohjausvalta seutukunnan päätöksenteko- ja valmisteluelimillä, toteuttajana Vakka-Suomen Kehityskeskus Oy)
- yritysten etabloituminen (peruskunnat).

Hajautetulla toimintatavalla, jossa kuitenkin toiminnan koordinaatiosta vastaavat seutukunnan päätöksentekoelimet, seutukunta uskoo pääsevänsä parempiin tuloksiin kuin keskittämällä toimijat yhteen organisaatioon ja yhteen toimipisteeseen. Hajautetun mallin avulla pystytään toimintaan kytkemään tehokkaammin mukaan kaikki osaajat.

## 7.2. Ohjelman rahoitus

Aluekeskusohjelman toteuttamisesta suoraan syntyvät menot vuonna 2002 on arvioitu seuraaviksi (euro)

yhteistyön kehittämistä koskevat selvitykset		110.000
seutukunnan erikoistumisala	42.000	
vetovoimainen ympäristö	42.000	
terveydenhuolto	26.000	
neuvottelumenettelyn kehittäminen ja ulkoisten suhteiden hoito		42.000
aluekeskusohjelman koordinointi		68.000
osallisuuden kehittämiseen liittyvät menettelyt		20.000
hallinto, matka, toimisto yms. kulut		15.000
luontoissuoritukset (tilat, välineet, työaika)		85.000
 Yhteensä		 340.000

Vuonna 2002 yhteistyöselvitykset kohdistuvat seutukunnan erikoistumisalaan, ympäristön vetovoimaisuuteen ja teknisten palvelujen yhteistyön kehittämiseen liittyviin asioihin sekä terveydenhuollon yhteistyön kehittämiseen. Seuraavien vuosien rahojen käytöstä päätetään kunkin vuoden toiminta- ja taloussuunnitelman yhteydessä.

Ministeriöltä haetaan 170.000 euron rahoitusta ja kunnat sijoittavat ohjelmaan vastaavan suuruisen panoksen, josta puolet on laskennallista.

Hankkeiksi esitetyt toimenpiteet hakevat rahoitusta pääsääntöisesti Etelä-Suomen tavoite 2-ohjelmasta. Myös puhtaasti kansalliset valtion rahoituslähteet kuten Tekesin tai OPM:n rahoitus tulevat kysymykseen joidenkin hankkeiden kohdalla. Hankkeissa on tarkoitus käyttää myös yritysten ja elinkeinoelämän järjestöjen rahoitusta.

Aluekeskusohjelman rahoituksen lisäksi kunnat osoittavat seutukunnalle vuosittaisen hankebudjetin, jonka käytön periaatteet sovitaan samassa yhteydessä.

## 7.3. Ohjelman toteutumisen seuranta

Vastuu ohjelman toteutumisesta seutukunnassa on perustettavan kuntayhtymän hallituksella, jolle asiat valmistelee kunnanjohtajista muodostuva työvaliokunta. Se raportoi ohjelmasta peruskunnille.

Seutukunnan toimielimet vastaavat ministeriön edellyttämästä ohjelman toteutumisen seurannasta käytössään olevin ostopalveluresurssein.

Ohjelman vaikutuksia seurataan toimenpidekohtaisesti siten, että kunkin toimenpiteen toteuttaja veloitetaan raportoimaan tuloksista. Toimenpidekohtainen tieto liitetään yleiseen väestö-, työpaikka-, elinkeinorakenne- ja työttömyystilannetta koskevaan vaikuttavuuden seurantaan. Lisäksi tehostetaan asukkaiden sosiaalisen ja henkisen hyvinvoinnin seurantaa käyttämällä hyväksi sosiaali- ja terveysjaostoja.

Työvaliokunta organisoii säännöllisen, kuntalaisille tarkoitetun tiedotustoiminnan ohjelman ja sen toimenpiteiden toteutumisesta.

Käytännössä vastuu seurantaan liittyvien toimenpiteiden käynnistymisestä ja toteutuksesta on aluekeskusohjelman koordinaattorilla. Lähialueen aluekeskusten kanssa luodaan säännöllinen yhteydenpitomenettely, jonka avulla turvataan ohjelmien toteutuksen koordinaatio.

## YHTEISTYÖMATRIISI – TURUN SEUTU

Asia	sisältö	kumppanuus
Ammattikorkeakoulu	logistiikka, lähiverkot, muotoilu, restaurointi, Turun ammattikorkeakoulun linjat Uudessakaupungissa ja Mynämäessä	Turun ammattikorkeakoulu, seutukunnan toisen asteen ammatilliset oppilaitokset Novida ja LSKTOL
Insinöörien työharjoittelu	yritys tekee tiivistä yhteistyötä Turun ammattikorkeakoulun autoalan koulutuksen kanssa tarjoamalla mahdollisuuden opintoihin liittyvään työharjoitteluun suurille opiskelijaryhmille	Valmet Automotive, Turun ammattikorkeakoulu
Logistiikkakeskus	logististen palvelujen ja Turun lentokentän hyväksikäytön kehittäminen	Vakka-Suomen logistiikka-hanke, Tad Centre, logistiikkakeskus
Mekaanisen puualan kehitystoiminta	metsä- ja mekaanisen puualan neuvonta ja kehitystoiminta pitkäaikaisessa Almarahoitteisessa hankkeessa	Lounais-Suomen metsäkeskus ja Varsipuu ry
Muotoilu	yrietysten muotoilun hyväksikäytön kehittäminen	Lounais-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitos, Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskus
Muinaistekniikkojen koulutus	yhteistyö sivuaineopintojen järjestämisessä	Lounais-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitos, Turun yliopiston kulttuurihistorian laitos
Elintarvikkeiden jatkojalostus	pienimuotoinen maaseudun elintarviketuotannon tuotekehityksen ja markkinoinnin kehittäminen pitkäaikaisessa Almarahoitteisessa hankkeessa	Lounafood, Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskus, puutarha-alan osaamiskeskittymä Innovassa
Maaseutumatkailun kehittäminen	yhteistyö tuotekehityksessä ja laatu-koulutuksessa sekä yhteistyö markkinoinnissa pitkäaikaisessa Almarahoitteisessa hankkeessa	Farma. vakkasuomalaisten matkailuyrietysten kehittämisshanke., Vakka-Suomen seutukunta
Kalastusmatkailu	kehittämishanke	Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskus, Vakka-Suomen rannikkokunnat
Turku Touring	yhteinen matkailun markkinoinnin ja myynnin organisaatio	kaikki seutukunnan kunnat
Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (Vasso)	kuntien sosiaalitoimien ja yliopistojen sekä tutkimuslaitosten yhteistyön kehittäminen	koko maakunta
Sosiaalitoimen pilottihanke	yhteistyö sosiaalitoimen ja sen tutkimus-yhteistyön kehittämisessä Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kanssa	Vakka-Suomi, Vasso/Turku, rahoittajana maakuntaliitto
Maakuntaliitto, TE-keskus, valtion alueviranomaiset, sairaanhoitopiiri	maakuntatasoisten julkisten palvelujen tuottaminen	Vakka-Suomi suuntautuu kaikissa näissä asioissa Turkuun

## YHTEISTYÖMATRIISI – RAUMAN JA PORIN SEUDUT

Asia	sisältö	kumppanuus
Ammatillinen aikuiskoulutus	Länsi-Suomen ammatillinen aikuiskoulutuskeskus Innova ky on Rauman ja Laitilan kaupunkien omistama kuntayhtymä, joka toimii edellä mainittujen kaupunkien lisäksi Uudesakaupungissa,	Laitila ja Rauma
Koulutuksen kehittäminen ja koordinointi	säännöllinen yhteinen palaverikäytäntö, myös hallitustasolla	Innova, Rauman ammattiinstituutti
Oppisopimuskoulutus yhteistyö	erilaisia oppisopimuskoulutukseen liittyviä hankkeita	Innova, Rauman ja Porin oppisopimustoimistojen kanssa
Koulutuksen kehittäminen	eri alojen yhteistyötä mm. teknikosta insinööriksi-koulutus	Innova, Satakunnan ammattikorkeakoulu, Tampereen teknillinen korkeakoulu
Ammatillisten oppilaitosten yhteistyö	säännölliset toiminnan koordinointiin liittyvät johdon tapaamiset	Uusikaupunki. Laitila, Mynämäki, Rauma
Kansalaisopistojen opistorengas	pitkäaikainen koulutus- ja hankeyhteistyö mm. pitkäaikaistyöttömien syrjäytymisen ehkäisyssä, maaseudun kehittämisessä, perinteen keräämisessä	Uudenkaupungin. Laitilan-Pyhärannan ja Rauman kansalaisopisto, Eurajoen kristillinen opisto
Pienimuotoinen elintarvikkeiden jatkojalostus	elintarvikkeiden jalostustoiminnan erilaisia kehittämishankkeita	Vakka-Suomi, Pyhäjärvi Instituutti, Eura
Ravakka	maaseudun kehittämissyhdystys, joka hallinnoi paikallisen toimintaryhmän kehittämissuunnitelmaa 2000-2006 (3, 6 mmk/vuosi)	Rauma, Eurajoki, Kodisjoki, Lappi, Pyhäranta, Laitila, Uusikaupunki, Mynämäki, Mietoinen, Vehmaa
Tuotemerkki-hanke	maaseudun tuotteiden yhteinen tuotemerkki; kehitystyö tapahtuu Ravakan Almarahoitteisena hankkeena	Ravakan toimialue
Vältti	kulttuuriperinnön kerääminen, tallentaminen ja käyttö	Eurajoen kristillinen opisto Ravakan toimialue, alueen kansalaisopistot
Monesorttist ja Mont-erilai	käsityöeläinkehityksen kehittäminen	Ravakan toimialue, Taivasalo ja Kustavi,
Muotoilun hyväksikäytön kehittäminen	kehittämishanke Rauman seudun yrityksissä	Hankkeen vetäjänä LSKTOL Mynämäestä yhdessä Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen kanssa, Rauman kaupunki
Verkostopäivät	alihankinta ja osatoimittajayritysten vuotuinen jo perinteeksi muodostunut tapaaminen vetäjänä kauppakamarit	Rauman seutu, Vakka-Suomi,
Raakakiven saanti	hankkeen avulla selvitetään mahdollisuudet avata uusia raakakiven louhinta-alueita	Rauman seutu, Vakka-Suomen kivikunnat, Geodesian laitos, maakuntaliitot

## YHTEISTYÖMATRIISI – muut

Asia	sisältö	kumppanuus
Tutkimus- ja tuotekehitysyhteistyö	ohutlevyteollisuuden tuotekehitys- ja tutkimustoiminta, jatkuvaa toimintaa	Ukipolis Oy, Lappeenrannan tekninen korkeakoulu
Satama-yhteistyö	satamatoiminnan kehittäminen yhteisessä hankkeessa,	Uudenkaupungin, Porin, Rauman, Naantalın, Turun ja Kotkan satamat
Satamien markkinointi	Monivuotinen yhteistyö Western Ports	Uudenkaupungin, Porin, Rauman, Naantalın ja Turun satamat
Avoin korkeakouluopetus	erilaisen pääasiassa kasvatus-, yhteiskuntatieteellisen ja humanistisen avoimen korkeakouluopetuksen järjestäminen tutoroidusti	eri yliopistot ja alueen kansalaisopistot
Multimediakoulutus	lähinnä työssä käyville henkilöille tarkoitetun multimediakoulutuksen käynnistäminen ja kokeilu	Uudenkaupungin kansalaisopisto, Novida, Loimaan ammatti-instituutti, Kulturo
Monimuotokoulutuksen kehittäminen	EU-rahoitteinen Touvi-hanke, joka parantaa koulutuksen saavutettavuutta saariston alueella	Uudenkaupungin kansalaisopisto, Turunmaan seutukunnan kansan- ja kansalaisopistot
Puutarhatuotannon osaamiskeskittymä	uusimman tutkimustiedon muokkaaminen ja toimittaminen viljelijöille, koulutus ja neuvonta	Innova, Elo-verkosto, erityisesti Pyhäjärvi-Instituutti Eurassa ja verkoston turkulaiset osat
Laatukoulutus	Qes-laatujärjestelmään liittyvä, monivuotinen yritysten henkilöstön koulutushanke	Innova, Jyväskylän yliopisto, Tampereen tekninen korkeakoulu
Leader + toiminta	Samassa veneessä, paikallisen toimintaryhmän kehittämisohjelmatyö	Taivassalo ja Kustavi yhdessä Turunmaan seutukunnan ja Turun seutukunnan saaristokuntien kanssa
Biokaasulaitoksen perustaminen	vakkasuomalaiset maatilayrittäjät, yhteistyössä alueen kuntien kanssa selvittävät biokaasulaitoksen perustamista maatalouden, elintarviketeollisuuden ja kuntien yhteiseksi biohajoavan jätteen hoitolaitokseksi	Jyväskylän yliopisto, Loimaan seudun kehittämiskeskus, Vehmaa, Taivassalo, Mynämäki, Uusikaupunki, Laitila, alueen maatilat, elintarvikkeiden jalostajat, ympäristökeskus, TE-keskus, Vakka-Suomen Kehityskeskus

## OHJELMAKRITERIEN TÄYTTYMINEN VAKKA-SUOMEN ALUEKESKUSOHJELMASSA

### Toimintamalleja koskevat kriteerit

#### Seudullisuus

- Ohjelmaan sisältyvät strategiat on työstetty laajoissa keskustelutilaisuuksissa, joiden osanottajajoukko on ollut monipuolinen. Kunnanvaltuustot ja seutukuntakokous ovat tehneet lopulliset hyväksymispäätökset
- Toimintalinjojen toimenpiteet perustuvat pääasiassa yhteiseen strategia-työskentelyyn
- Seutukunnalla on yhteinen seutukuntakokouksen hyväksymä kehittämisohjelma kaudelle 2000-2006, jonka painopiste on elinkeinojen kehittämisessä. Aluekeskusohjelma täydentää sitä.
- Suurin osa seutukuntien kunnista on ollut mukana yhteisessä aluearkkitehtitoiminnassa. Aluekeskusohjelmaan sisältyy toimenpide yhteisestä yleiskaavatasoisesta seutukuntakaavasta.
- Aluekeskusohjelman kautta perustettavalle kuntayhtymälle luodaan valmiudet ottaa hoitaakseen hyvinvointipalvelujen rahoituksesta
- Seutukunta on määritellyt kaupunki-maaseutu-vuorovaikutuksen periaatteet seutukunnan kehittämisohjelmassa ja maaseudun kehittämisyhdistys Ravakan Kolmen ajan rannikon kehittämisohjelmassa vuosille 2000-2006.

#### Verkottuminen

- Seutukunta toimii aluekeskusohjelman toteuttamisessa verkostomaisessa yhteistyössä Turun ja Rauman aluekeskusten kanssa ja tekee yhteistyötä myös Porin kaupunkiseudun aluekeskuksen kanssa. Korkeakoulu- ja tutkimuslaitosyhteistyö suuntautuu koko maahan, mutta painottuu lähialueen korkeakouluihin. Osaamiskeskusyhteistyössä yhteistyö suuntautuu ensisijaisesti Turkuun ja Poriin.
- Verkottuneen yhteistyön painopiste on Turku.

#### Kumppanuus

- Maakuntaliitto on tehnyt mahdolliseksi huomattavan panostuksen aluekeskusohjelman täydennykseen rahoittamalla sitä. Liiton nimeämä valvoja on kommentoinut ohjelmatekstiä sen syntyvaiheissa.
- Elinkeinoelämän, yritysten ja oppilaitosten edustajat ovat olleet mukana laatimassa ohjelmaa. Kansalaisyhteiskunta on kytketty mukaan prosessiin luvussa 6 kuvatulla tavalla.
- Ohjelmaehdotus on esitelty aluehallintoviranomaisille.
- Seutukunnan sisäinen ohjelman prosessointi on lisännyt ohjelmaan ja yhteiseen kehitystyöhön sitoutumista.

#### Sitoutuminen ja eri hankkeiden koordinointi

- Seudun virkamiehet ja poliittinen johto ovat ohjelmasta tarkemmin ilmenevällä tavalla olleet mukana ohjelmaprosessissa (luku 6) ja tulevat osallistumaan sen toteuttamiseen (luku 7).
- Ohjelmaan sisältyvien toimenpiteiden osalta on varmistettu sitoutuminen hankkeen toteuttamiseen ja myös ohjelman periaatteisiin.
- Kehittämisohjelmatyö organisoidaan perustettavan laaja-alaisen kuntayhtymän kautta.

- Aluekeskusohjelma tukee Varsinais-Suomen maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman, Etelä-Suomen tavoite 2-ohjelman, Varsinais-Suomen teknologiastrategian ja Vakka-Suomen seutukunnan kehittämisohjelman toteuttamista seutukunnassa. Se myös laajentaa Varsinais-Suomen osaamiskeskusohjelman ja sosiaalialan osaamiskeskusohjelman vaikuttavuuden laajentamista. Se on sovitettu yhteen myös Varsinais-Suomen alueellisen maaseudun kehittämisohjelman ja sitä alueella toteuttavan Ravakan Kolmen ajan rannikon ohjelman kanssa. Vakka-Suomi tekee yhteistyötä seutuohjelmassa mukana olevien Turunmaan (saaristo- ja Leader-yhteistyö) ja Loimaan (Alma-yhteistyö) seutukuntien kanssa. Seutukunta on toteuttanut useita tietoyhteiskunta-hankkeita turkulaisten korkeakoulujen kanssa ja jatkaa kehitystyötä seutuverkko-hankkeen avulla. Seutukunta on lähdössä mukaa ICT-alan osaamiskeskuksen toimintaan.

#### Osallisuus ja kestävä kehitys

- Ohjelman laadinnassa on hyödynnetty verkon kautta tarjolla olevia vuoro-vaikutteisia osallistumismahdollisuuksia ja paikallislehtien tarjoamaa keskustelumahdollisuutta. Lisäksi on käytetty hyväksi laajaa työryhmätyöskentelyä. Kansalaiskeskustelu on ohjelmatyön yhteydessä alustavasti käynnistetty ja sitä on tarkoitus jatkaa ohjelmaa toteutettaessa verkon kautta, paikallislehdistön avulla ja keskustelutilaisuuksina. Seutukunnan kattavan kansalaisopistoverkoston kautta järjestetään kuntalaisille mahdollisuus olla mukana prosessoimassa asukkaiden keskeisimpiä hankkeita.
- Sosiaalisen syrjäytymisen toimintamallit on selostettu luvussa 6

#### Täydennyspyyntöön liittyvät kriteerit

##### Painopisteiden ja toimenpiteiden täsmentäminen

- Ohjelma on täydennetty seutukunnan visiolla, toimintalinjojen painopisteet on nostettu esille ja toimenpiteitä on täsmennetty. Seutukunta valitsee erikoistumisalansa heti vuoden alussa käynnistyvässä kehittämisprosessissa.

##### Yhteistyömenettelyjen kehittäminen kuntien kesken ja kuntien ja elinkeinoelämän kesken

- Seutukunnan kuntien yhteistyön kehittämistä on käsitelty luvussa 7.
- Elinkeinoelämä yhteistyötä on käsitelty luvussa 6.

##### Verkottuminen Rauman ja Porin seutujen aluekeskusohjelmien kanssa

- Kiinnittymiskohdat Rauman ja Porin seutujen aluekeskusohjelmiin on esitetty kunkin toimenpiteen kohdalla.

##### Alueen elinvoiman laaja-alaiseen käsittelyyn, hyvinvoinnin ja sosiaalisesti kestävä kehityksen merkitykseen elinvoimaisen alueen kehittämisen edellytyksenä

- Hyvinvointipolitiikasta ja sosiaalisesti kestävästä kehityksestä on laadittu uusi toimintalinja, joka on esitelty luvussa 5. Osa-alueen kehittämisstrategia laaditaan vuoden 2002 aikana hyvinvointipoliittisen ohjelman laadinnan yhteydessä.